

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXVII Kaina 25 c.

PENKTADIENIS — FRIDAY, RUGSĖJIS — SEPTEMBER 16, 1983

Nr. 184

Aušra Nr. 34(74)

Keturiasdešimt metų

(Tęsinys)

Spaudos draudimas

Viena iš rusinimo priemonių buvo lietuviškos spaudos lotynų raidėmis uždraudimas. 1864 m. balandžio mėn. Muravjovas žodžiu įsakė cenzūros komitetui neleisti spausdinti lietuviškų knygų lotynų raidėmis. Šį įsakymą Muravjovas įteikė carui, kuris 1864.V.19 jį patvirtino. Muravjovas nespėjo šio draudimo įvykdyti. Jo įpėdinis Kaufmanas pasirūpino iš vidaus reikalų ministro P. Volujevo specialų aplinkraštį. Tas aplinkraštis 1965.IX.13 nurodė visiems generalgubernatoriaus uždrausti spausdinimą „Bet kokių leidinių lietuvių ir žemaičių kalba lotyniškai — lenkiškais raidėmis“ (J. Ochmanskis, *Historija Litwy*, p.186). Generalgubernatoriai privalejo visomis turimomis priemonėmis „uždrausti spausdinimą, parduavinimą ir platinimą panašių leidinių“ (J. Ochmanskis, ten pat).

„Barbariškas, neturįs precedento istorijoje lietuvių spaudos uždraudimas sudavė baisų smūgį lietuvių kultūrai, nes buvo nukreiptas į labiausiai svarbią ir įtakingą sritį — raštiją (...) Draudimas pasmerkė tautą dvasinei mirčiai ir surusėjimui (J. Ochmanskis, ten pat).

Tauta stojo į kovą už savo tautinę kultūrą. Lietuvos švietimo sferoje suprato, kad rusiškų raidžių įvedimas yra viena iš rusinimo priemonių. Kova už lietuvišką spaudą reikišė dviem pagrindinėmis formomis: 1. rusiškais raidėmis, vaidnamąja graždanka, spausdinamų knygų boikotu ir platinimu lietuviškų knygų lotynų raidėmis, spausdinamų Rytprūsijoje; 2. slapto mokymu lietuviškai vaikų, kurių tėvai nenorėjo leisti į rusišką mokyklą.

Kova apėmė visus tautos sluoksnius: kunigus, pasauliečius, mokslus einantį jaunimą, inteligentus ir paprastą liaudį — kaimiečius, vyrus ir moteris. Daug žmonių

nukentėjo. Iš viso už draudimą knygų laikymą ar platinimą nukentėjo (kalėjo, buvo ištremti) daugiau kaip 1000 žmonių, daugiausia valstiečių. Keletas knygnešių žuvo, gabendami knygas (MLTE, 3, p.265). Bet kova buvo laimėta, 1904 m. draudimas atšauktas.

Kovai su spaudos draudimu labai padėjo ta aplinkybė, kad anuomet Lietuva ribojosi su Vokietija. Už Lietuvos sienos Rytprūsijoje gyveno ištais lietuviai. Dėka tokios kaimynystės galėjome savo spaudą leisti Rytprūsijoje (daugiausia Tilžėje) ir ją gabenti per sieną į Lietuvą.

Baudžios panaikinimas

1863-1865 m. buvo nelaimingi lietuvių tautai (pradėtas nelaimingai pasibaigęs sukilimas, uždrausta spauda, sustiprinta rusifikacija), bet 1863 metais buvo vienas teigiamas įvykis, padėjęs lietuvių tautai pakilti ir išsilaivinti — tai baudžios panaikinimas.

Baudžiava jau buvo atgyvenusi savo amžių. Kituose Europos kraštuose ji jau buvo panaikinta. Baudžianinko darbas, iš prievartos atliekamas, nedavė tokio pelno, kokį duoda laisvas ūkininkavimas. Suvalkijoje baudžiava panaikinta jau 1807 m., įvedus Napoleono kodeksą, o likusioje Lietuvoje panaikinta 1861 m. įstatymu, bet įgyvendinta visoje Lietuvoje tik 1865 m.

Rusų valdžia po 1863 m. sukilimo norėjo patraukti valstiečius savo pusėn. Bajorai ir dvarininkai jį laikė didžiausiais savo priešais. Panaikindama baudžiavą, ji tikėjosi padaryti valstiečius sau palankius. 1863 m. reforma gražino žemę tiems valstiečiams, iš kurių dvarininkai ją buvo atėmę. Valstiečiams sumažino išperkamuosius žemes mokesčius. Tiems, kurie neturėjo žemės, ir kumečiams buvo duota po 3 dešimties žemes.

(Bus daugiau)

Dviejų kaimyninių valstijų gubernatoriai James Thompson, Illinois ir Robert Orr (Indiana) apžiūri sausros ir karščių sužalotą kukurūzų varpas.

Įspūdžiai Lietuvoje

Roma. — Vatikano radijo studijoje apsilankė dvi jaunos lietuvaitės iš Australijos: Zita ir Birutė Prašmutaitės. Apkeliavusios Jungtines Amerikos Valstybes, Kanadą ir kai kuriuos Europos kraštus, jaunosios turistės penkis dienas viešėjo Lietuvoje. Birutė ir Zita trumpai papasakojo savo įspūdžius iš Tėvynės Lietuvos:

„Prieš maždaug savaitę buvome nuvykusios į Lietuvą, ir mūsų tėvų gimtąją šalį. Išsivežėme daug gražių prisiminimų iš mūsų trumpo penkių dienų viešnagės Lietuvoje. Pamatėme Vilniaus miesto grožį ir įvairumą — nuo siaurų įdomių gatelių senamiestyje, iki miškų aplinkoje pastatyto Lazdynų rajono. Lietuvos sostinėje aplankėme daug vietų, su kuriomis buvome susipažinusios tik iš knygų, iš mokytojų arba tėvų pasakojimų. Lipome į Gedimino kalbą, apvaikščiujom visą Vilniaus Universitetą, aplankėme gražias bažnyčias ir Aušros Vartus.

Patyrėme lietuvių vaišingumą ir dainingumą giminių bei kitų lietuvių tarpe“.

„Šalia šių gražių įspūdžių matėme ir tai, dėl ko šiandien kenčia lietuvių tauta. Matėme muziejais ir sandėliais paverstus Vilniaus bažnyčias, matėme svetimus žmones vaikščiojančius sostinės gatvėse. Įvažiujant į Lietuvą prie sienos iš mūsų atėmė Lietuvos istorijos vadovėlį ir kitus lietuviškus leidinius. Ypač visus mūsų gražius įspūdžius sugadino muitininkų elgesys Gardino mieste prieš išvažiujant iš Lietuvos į Lenkiją. Reikalavo bagažą išsinešti iš traukinio į muitinę patikrinimui. Be mūsų atsisakavimo visą procedūrą filmavo, fotografavo, ir įrašė į juostelę, kas buvo kalbama. Apkeliavusios nemažą dalį pasaulio, niekur tokio grubaus elgesio valstybių muitinėse nebuvome patyrusios“.

Kubon siunčiami sovietų ginklai

Washingtonas. — Prezidentas Reaganas, kalbėdamas ispanų kilmės amerikiečiams vadams, vėl tęsė savo Sovietų Sąjungos kritiką. Lėktuvu numušimas rugsėjo 1 d. nuplėšė sovietų režimo kaukę, pasakė prezidentas, parodė tą diktatūrą, kokia ji iš tiesų yra. Ji neturi jokios pagarbos žmogaus teisėms, jokios pagarbos žmogiškoms vertybėms, kurios mums Vakarų demokratijose tokios brangios.

Klausiamas apie Kubą Reaganas pasakė, kad sovietai daug kartų sulaužė savo pažadą nesiųsti į Kubą ofenzyvių ginklų. Vėliau spaudos sekretorius paaiškino, kad sovietai pakartotinai siuntė į Kubą puolamuosius ginklus, iš kur jie pasklinda po visą Centrinę Ameriką.

— Čikagietis PŪŠ organizacijos vadas Jesse Jackson lankė JAV karines bazes V. Vokietijoje, ragino kareivius registruotis balsuoti ir išrinkti naują vyriausią kariuomenės vadą — prezidentą. Jam buvo leista pasivažinėti kariuomenės tanku.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Amerikos ir Japonijos laivai ieško žuvusių Korėjos lėktuvų keleivių kūnų tarptautiniuose vandenyse prie Sachalino salos. Bandoma ištraukti iš jūros dugno „juoda dėžutė“, kurioje gali būti lakūno pasikalbėjimų juostelė. Norima sužinoti, ar laktūnai žinojo, kad jie nuklydo nuo kelio.

— Sovietų spauda paskelbė, kad Volgos laivo kapitonas nuteistas kalėti 10 metų už apsilėidimą. Jo laivas liepos 5 d. įplaukė į geležinkelio tiltą, žuvo daugiau 100 žmonių.

— Graikijos karo laivai dalyvavo NATO laivyno manevruose Egejų ir Viduržemio jūrose. Manevrai prasidės šeštadienį, baigsis spalio 15.

— Senatas patvirtino 83-8 balsais lėšas gynybai — 187,5 bil. dol. Atstovų Rūmai bando lėšas sumažinti, atimant 115 mil. dol., skirtų nervų dujoms gaminti.

— Viceprezidentas Bush tarėsi su Alžiro vyriausybės nariais.

— Korsikoje teroristams pavyko nužudyti aukštą prancūzų valdžios pareigūną Pierre Massimi.

— Prasidėjus mokslo metams penkiose valstijose prasidėjo daliniai mokytojų streikai, kurie palietė apie 100,000 mokinių.

— Baltimorės demokratų pirminius rinkimus laimėjo meras Schaefer, nugalėjęs juoda kandidatą.

— Monako kunigaikščio šeima ir visos katalikų bažnyčios paminėjo metinę sukaktį nuo kunigaikštienės Grace Kelly mirties.

— Prancūzija paskelbė biudžetą, kuris toliau reikalauja „susiveržti diržus“, mažinti deficitą.

— Amerikos naujų automobilių pardavimas pakilo 20 nuos.

— Turkijoje per praėjusius trejus metus mirties bausmės buvo nubausiti 53 kurdai. Mažesnes bauses gavo 1,068 kurdai. Jie bandė įsteigti Turkijoje marksistinę diktatūrą, skelbia turkų teisingumo ministerija.

— Kinijoje Guilin miesto aerodrome susidūrė du lėktuvai, žuvo 10, sužeistas 21.

Blogas pašarinių javų derlius

Washingtonas. — Žemės ūkio departamentas paskelbė, jog Amerikoje šių metų karščiui ir sausrai pakenkė pašarinių javų derliui, tačiau kviečiai užderėjo labai gerai ir jų bus nuimta 65 milijonai metrinų tonų.

Raporte sakoma, kad kukurūzų derlius bus 48 nuos. mažesnis už 1982 m. derlių. Sojos pupelių derlius bus 33 nuos. mažesnis. Pridėjus avižas, miežius, visi pašariniai javai šiemet duos 44 nuos. mažiau derliaus, lyginant su 1982 m. Sekretorius Block pripažino, kad pašarų sumažėjimas vėliau pakels mėsos kainas. Kai kurie ūkininkai, žolei išdžiūvus, parduos galvijus dabar, nelaukdami kainų kilimo, nes galvijai meta svorį. Laikiniai mėsos pristatymas į parduotuves padidės, kainos gali kristi, tačiau rudenį jos ims kilti.

Illinois žemės ūkiai tvirtina, kad sausra buvo blogesnė tik 1936 m. Texas ūkininkai skundžiasi, kad tik prieš 100 metų buvo sausesnė vasara. Sausra atėjo kaip tik tais metais, kada vyriausybė bandė sumažinti apsejamus plotus, paskelbė PIK (payment in kind) programą. Ūkininkai, kurie paliko tuščius laukus, gavo iš valdžios sandėlių grūdų, apie 80-90 nuos. to, ką jie būtų gavę iš apėtų plotų. Visoje Amerikoje šion programon įsirašė 43 nuos. kukurūzų augintojų ir 35 nuos. kviečių ūkių. Neapsėta buvo 46 milijonai akrų žemės. Atėjus karštai vasarai, ši PIK programa ūkininkus išgelbėjo iš sunkumų. Jie galės parduoti iš valdžios sandėlių gautus kukurūzus, kurių kainos smarkiai pakilo. Specialistai spėja,

kad šiemet Amerikos ūkininkų pajamos sieks apie 25-29 bil. dol., kada pernai jos buvo 22 bil. dol.

Užsienio stebėtojai tvirtina, kad JAV ūkininkai, klausinėjami korespondentų apie blogą derlių, sunkiai susivaldo nesišypsoję. Savo džiaugsmo nerodo tik departamento pareigūnai. Derlius toks blogas, kad sandėliuose turimų javų neužteks ir ūkininkams teks dalinti javus, pirktus laisvoje rinkoje. Įvairios subsidijos ūkininkams valdžiai jau kainuoja apie 22 bil. dol. Dabar tai PIK programai departamentas turės išleisti dar apie 12-16 bil. dol. Abejojama, ar PIK programa (atlyginimas už tuščius laukus) bus palikta ateinančioms metams, ypač kiek ji liečia kukurūzus. Svarstomas naujos programos, kurios padėtų išlaikyti javų kainas ir nevarytų ūkininkų į bankrotą.

Illinois valstijoje net 19 apskričių paskelbtos nelaimės zonomis. Čia ūkininkai, kurie nedalyvavo PIK programoje, gaus federalines paskolas labai lengvomis sąlygomis.

Sovietų spaudos konferencija

Maskva. — Aukštą sovietų valdžios pareigūnas, užsienio reikalų pirmasis viceministeris Georgi Kornijenko ir generalinio kariuomenės štabo viršininko pavaduotojas maršalas Sergej Achromejev sukviėtė užsienio korespondentus į spaudos konferenciją ir pareiškė, kad derybos Ženevoje dėl vidutinių nuotolių branduolinių raketų visai nieko bendro neturi su Korėjos keleviniu lėktuvu. Sovietai nedarys jokių nuoliudų. Kornijenko pareiškė, kad kompensaciją žuvusių šeimoms reikalavimai turi būti nukreipti į JAV vyriausybę, nes ji pasiuntė civilinį lėktuvą šnipinėti virš Sovietų Sąjungos.

Sovietų valdžia, atsiliepdama į Vakarų šalių aviacijos linijų boikotą, paskelbė, kad Sovietų Sąjungoje nebus priimami Amerikos bendrovių parduoti keleivių bilietai. Sovietų pranešime Vakarų linijų boikotas vadinamas nauja Washingtono antisovietine psichoze. Sovietai pakartojo tvirtinimą, kad šnipų lėktuvus įsibrovė į sovietų oro teritoriją.

Sovietų spaudos konferencijoje kalbėtojai pabrėžė, kad toliau bus reikalaujama į bendrą Europoje esančių branduolinių raketų skaičių įtraukti Britanijos ir Prancūzijos raketas, nes ir jos nukreiptos į Sovietų Sąjungos teritoriją. Maršalas Achromejev pakartojo, kad naujos amerikiečių raketos Vakarų Europoje iššauks naują sovietų jėgų sustiprinimą.

KALENDORIUS

Rugsėjo 16 d.: Kiprijonas, Liucija, Rigimundas, Normanė.

Rugsėjo 17 d.: Robertas Bel, Kolumba, Matvinas, Sigutė.

Saulė teka 6:30, leidžiasi 7:00.

ORAS

Saulėta, temperatūra dieną 70 l., naktį 55 l.

Atstovų Rūmai pasmerkė Maskvą

Washingtonas. — JAV Atstovų Rūmai trečiadienį išreiškė savo pasipiktinimą Korėjos kelevinio lėktuvo incidentu. Buvo priimta rezoliucija, pasmerkianti Sovietų Sąjungą už šaltakraujiską, barbarišką, brutalią žmogžudystę. Buvo pasakyta 50 kalbų. Vienas po kito Kongreso nariai prašė balso ir pikčiausiais žodžiais smerkė nekaltų civilių skerdynes.

Kai kurie atstovai reikalavo griežtų sankcijų. Chicagos demokratas Frank Annunzio reikalavo „tiems melagiams, skerdikams“ uždrausti dalyvauti Olimpinuose žaidimuose, reikalavo sustabdyti visą prekybą, įskaitant javų pardavimą, siūlė uždrausti amerikiečiams važinėti į Sovietų Sąjungą.

Daugelis kalbėtojų pabrėžė, kad numuštame lėktuve buvo 61 amerikietis. Ten žuvo ir Atstovų Rūmų narys Larry McDonald, demokratas iš Georgijos. Šešiolika narių nebalsoavo už rezoliuciją, kuri buvo priimta

416-0 balsais. Mažumos vadas Atstovų Rūmuose Robert Michel siūlė skirti daugiau lėšų „Amerikos Balsui“, „Laisvės Radijui“, kad stotys galėtų sutirptinti Sovietų Sąjungą siunčiamas programmas, nugalėtų sovietų trukdymus. Vakar lėktuvo numušimą svarstė Senatas.

Atstovų Rūmų rezoliucijoje reikalaujama paaiškinti šias „brutalias skerdynes“, išreiškiamą užuojautą žuvusių giminėms, pritariama jų kompensacijų reikalavimams, reikalaujama, kad įvykį iširtų tarptautinė civilinės aviacijos organizacija, reikalaujama, kad sovietai leistų ieškoti žuvusių kūnų tarptautinėms jėgoms, pripažįstama, kad šis įvykis apsunkins Amerikos ir kitų tautų pastangas priimti Sovietų Sąjungą kaip atsakingą tarptautinės bendruomenės narį. Visi sąjūdininkai ir visos tautos kviečiamos bendradarbiauti su Amerika reikalaujant, kad sovietai atsiprašytų, atsilygintų nekaltų aukų šeimoms ir

Ginčai Jeruzalėje

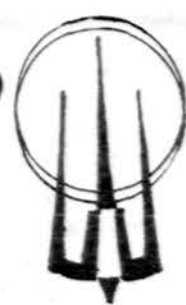
Jeruzalė. — Izraelio premjeras Beginas, paskelbęs, kad jis pasitraukia, paliko vyriausybę be vado. Beginas dar formaliai neįteikė valstybės prezidentui savo pasitraukimo pareiškimo, todėl prezidentas negali pakviesti naujo premjero. Juo numatomas, visų koalicijos partijų patvirtintas, užsienio reikalų ministeris Shamiras, negali pradėti pareigų be prezidento oficialaus pakvietimo. Beginas gi susirgo ir net nedalyvavo sinagogoje, pasitinkant žydų Naujuosius metus.

Atsiradus tokiai padėčiai, Begino pavaduotojas kabinete, vicepremjeras David Levy paskelbė, kad dabar jis eina premjero pareigas, kol bus pravestas formalus premjerų pakeitimas. Kiti ministrai su tuo nesutinka. Kilo ginčai ir nesutarimai.

pažadėtų laikytis tarptautinių nuostatų ir procedūrų, kurios garantuoja kelevinių lėktuvų saugumą.

SPORTO APŽVALGA

SPORTAS LITUANISTINĖSE MOKYKLOSE

Nekartą teko girdėti lietuviško sporto darbuotojus priekštaujant liuanistinėms mokykloms, kad jų vadovybės nesirūpinančios sporto įvedimu į mokomųjų dalykų programą. Taip kalbėti gali tik asmenys, pilnai nesupažinę su liuanistinių mokyklų uždumim, tikslais, darbo sąlygomis, finansiniu išsilaiikymu ir kt., o tik siaurai galvojojantys vien apie sportą, statydami jį pirmajaujančias vietas.

Šiandieninis liuanistinių mokyklų pagrindinis tikslas yra išsivijos liuanistiniai jaunimą kuo ilgiau išlaikyti liuanistiku, stengiantis jį galimai daugiau išmokyti taisyklingos liuanistų kalbos, jos rašybos, skaitymo, gramatikos. Supažindinti jaunimą su savo kilmės krašto istorija, geografija, literatūra, kultūra, papročiais, dainomis ir šokiais; diegti tautinį sąmoningumą, tradicijų ir kalbos išlaikymo svarbą. Žodžiu, bandoma ugdyti pilnutines liuanistines asmenybes, o tą milžinišką uždavinį atsiiekti bandoma dirbant vos po keletą valandų per 30-33 šeštadienius metuose. Apie sportą mokykloje nėra kada nei galvoti, nes tam stokojava laiko ir sąlygų.

Jei mokyklos turėtų nuosavas patalpas su treniruotėmis tinkamomis salėmis, jei atsirastų savanorių trenerių ir mecenatų, ir tai nelengva būtinai pasiekti didesnių šioje srityje rezultatų, nes šiandieniniai mokiniai nebegyvena keletos blokų atstume nuo mokyklos, o kartą savaitėje kelioms valandoms suvažiuoja net iš arti šimto mylių atstume esančių paskirų vietovių. Pamokoms pasibaigus, skubama namo, sporto pratybos didelio susidomėjimo nerodant, ypač dėlto, kad sportu besidomįs jaunimas tam turi puikiausias sąlygas savo kasdien lankomose mokyklose; kartais dėl ten vykstančių sporto rungtynių net apleidamos šeštadienines liuanistines pamokas. O besidomintieji dalyvavimu išimtinai liuanistinio sporto gyvenime — pagal galimybę laisvu pasirinkimu dalyvauja liuanistų sporto klubų veikloje. Jei liuanistinės mokyklos įsipareigotų dar ir sporto šakų kultūvavime — liuanistų sporto klubai pradėtų merdėti.

Nežiūrint įvairių sunkinančių aplinkybių, atsiradus en-

tuziastams vadovams, daromi bandymai organizuoti krepšinio komandos Chicago ČALM, Dariaus-Girėno ir Kr. Donelaičio liuanistinėse mokyklose. Pradžią tam davė buvęs ČALM tėvų komiteto pirm. Donatas Tijūnelis, žinomas liuanistų krepšininkas Edas Modestas ir sporto darbuotojas a. a. mok. Jonas Bagdonas, kurio prisiminimui šeima net įsteigė tarpmokyklinių krepšinio rungtynių laimėtojų pereinamąją taurę.

Dėl anksčiau minėtų priežasčių šios liuanistinių mokyklų apimtyje veikiančios krepšinio komandos didesnių atsiekinų neišvystė. Metinė sportinė veikla šiose mokyklose apvairnuojama vienkartinėmis pavasarį vykstančiomis tarpmokyklinėmis krepšinio rungtynėmis. Tokių tarpmokyklinių rungtynių jau buvo trejos.

Naujiems mokslo metams prasidėjus, Edo Modesto ir dr. Arvydo Tauro pastangomis, ČALM ir Dariaus-Girėno mokyklose vėl bus bandoma suorganizuoti krepšinio komanda. Tikimasi, kad to paties bus siekiama ir Kr. Donelaičio mokykloje. Šiems sporto entuziastams vadovams linkima sekmes visų užmojuose ir per daug nenusivilti, jei rezultatai nebus tokie, kokių norima, nes liuanistinės mokyklos pirmine ir pagrindine uždutis yra jaunimą ugdyti tautines ir kultūrinės vertybes. IR

FUTBOLAS

PUIKI PRADŽIA

Laimėti prieš ukrainiečių komandą "Lions" šių metų pirmenybėse — jokia naujiena. Pralaimėti — būtų nemaloni staigmena. Staigmena šį kartą nevyko. "Lituanoicos" komanda nesunkiai laimėjo aiškiu rezultatu 7:0, nors pagal žaidimo eigą gal ir per daug nuskriaudė aikštės šeimininkus. "Lituanoicos" naudai įvarčius įšovė: V. Pikšrys 2, H. Jenigas 2, J. Magda 2 ir A. Krygeris 1. Gerų vilčių teikia jaunieji gynikai Tomas Rasco ir Rimas Stasiulis. Mūsų komandos laukia svarbios pirmenybių rungtynės, kad išsikovotų teisę pereiti į Major diviziją, kur žaidimo lygis nepalyginamai aukštesnis. Tik-

ČALM, Dariaus-Girėno ir Kr. Donelaičio lit. mokyklų krepšininkai. Nuotr. J. Tamulaičio

las būtų lengviau pasiekiama, jei komandos veteranas V. Pikšrys, kuris vis dar tebėra greičiausias kraštinis puolėjas visoje lygoje, nors tokiu tikslumu surastų priešininko vartus, kaip jis juos rado praėjusį sekmadienį žaisdamas prieš "Lions". Įvairių santykių irgi svarbus galutiniame komandos vietų paskirstyme. "Lituanoica" šiuo metu stovi antroje vietoje, atsilikusi 3 taškais nuo Wilmette komandos.

JAUNUČIAI DEBIUTAVO

Tik ką suorganizuota jaunučių — intermediates — komanda (12-14 metų) žaidė pirmąsias rungtynes prieš vokiečių "Real F.C." ir po atkaklios kovos pralaimėjo garbingu rezultatu 2:3. Nors komanda tik dabar suorganizuota, bet joje jau matėsi keli "veteranai" iš praėjusių metų.

Kovos dvasia ir entuziazmas visų aukščiausiame laipsnyje. Komandos organizatoriai laukia daugiau ir jaunesnių žaidėjų. Treniruotės vyksta antradienį ir ketvirtadienį vakarais. Smulkesnių ir tikslių informacijų gauti iš paties vadovo G. Bielskaus aikštėje, ar telefonu paskambinus vakarais — Nr. 598-1454.

RUNGTYNĖS

Šį sekmadienį, rugsėjo 18 d., "Lituanoicos" vyrų komanda žais pirmenybių rungtynes prieš stiprią vokiečių komandą Real F.C.". Pavasario rate mūšiskiai prarado vieną brangų tašką, sužaisdami 1:1 prieš juos. Rungtynės bus Marquette Parke, pradžia 3 val. Rezervas žais 1 val. J.J.

LENGVATLEČIŲ RUNGTYNĖS

Rugpjūčio 6 d. Cleveland Heights High School stadione įvyko platesnės apimties lengvųjų atletikos varžybos vadinamos Cleveland Classic. Šiose varžybose dalyvavo ir 6. LSK "Žaibo" praeauglio klasių lengvatlečiai, pasiekdami neblogų pasekmių.

Berniukų 13-14 m. grupėje Jonas Natkevičius laimėjo antras vietas 200 m (25.6 sek.) ir 400 m (56.6 sek.) bėgimuose bei 3-čią vietą 100 m bėgime (12.3 sek.). Visos šios jo pasekmės yra nauji Š. A. Lietuvių rekordai.

Toje pačioje grupėje Robertas Shattner nustūmė rutulį (4 kg) 38'-6" (1 vieta), prabėgo 100 m per 12.4 sek. (4 v.) ir 200 m per 26.3 sek. (3 v.).

Berniukų žemiau 10 m. amžiaus grupėje Tomas Motiejūnas laimėjo 1-mą vietą suolyje ir toli (11'-6"), 100 m prabėgo per 15.4 sek. (4 v.) ir 200 m per 32.9 sek. (6 v.).

Jo brolis Jonas Motiejūnas prabėgo 100 m per 14.8 sek. (2 v.), 200 m — 32.0 sek. (3 v.) ir toli nušoko 11'-2" (3 vl.).

Mergaičių žemiau 10 m. grupėje Dana Natkevičiūtė buvo antra 100 m bėgime (15.8 sek.), 3-čia 400 m bėgime (1:22.9 min.) ir 4-ta — 200 m bėgime (34.4 sek.). Berniukų 11-12 m. grupėje Juozas Natkevičius prabėgo 200 m per 31.5 sek. (5 v.) ir 100 m per 15.3 sek.

KANADOJE

Leonas Rautinšas pirmoje atrankoje buvo parinktas žaisti Amerikos profesionalų meistery "76-ers" komandoje. Leonas džiaugėsi gavęs progą žaisti labai augšto lygio komandoje, tačiau apgailestauja, kad negalės žaisti Kanados olimpinėje krepšinio komandoje. Jis, 23-jų metų krepšininkas, jau pasirašė keturių metų sutartį ir dabar yra klubo krepšinio stovykloje, kur ruošiasi ateinančiam sezonui.

Vasarą L. Rautinšas dar buvo instruktoriumi Šv. Mykolo mokyklos, kurioje jis mokėsi, krepšinio stovykloje. Stovyklautojų skaičius žymiai pagausėjo po to, kai jis sutiko būti instruktoriumi.

Dana Žukauskaitė, buvusi pajėgi "Vyčio" krepšininkė, dar sėkmingai žaidžia krepšinio lygos aštuonių stiprių komandų varžybose. Daina žaidžia York "Raiders" komandoje. Rugsėjo mėn. Ontario moterų krepšinio rinktinė numato surengti išvyką Danijon ir Švedijon. Į šią rinktinę yra pakviestos ir 3 York "Raiders" krepšininkės, jų tarpe ir D. Žukauskaitė.

Vidas Stukas iš Victoria, B.C., sėkmingai dalyvavo jachtų regatoje, kuri vyko English Bay prie Vankuverio. A. S.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Sunkumų kilnotojai rungtyniavo su ok. Lietuvoje viešėjusiais Libijos stipruoliais. Rungtynės vyko aštuonių svorių kategorijose. Lietuviai laimėjo penkiuose svoriuose. Daugiausiai išskėlė sunkiasvoris Antanas Anopas — 565 kg.

Vėliausios futbolo žinios

Klaipėdos futbolo komanda "Atlantas" po sėkmingų pergalių Vitebske ir Breste savo namuose rungtynes prieš Voronežą baigė lygiomis 1:1 pasekme. "Atlantas" I-ję lygo-

je laikėsi penktoje vietoje. Nesėkmė ištiko ir „Zalgirį“, kuris aukščiausioje lygoje po puikių pergalių Vilniuje prieš Maskvos CASK (2:1) ir prieš Minsko „Dinamo“ (2:1), Donecke sužaidė silpnokai ir pralaimėjo netikėtai aukšta pasėkme net 3:0. Tas pralaimėjimas „Zalgirį“ aukščiausioje lygoje iš trečios vietos nustūmė į septintą.

Atsisako rungtyniauti su Sovietų krepšininkais

Lapkričio mėn. Amerikoje turi lankytis Sovietų sąjungos krepšinio rinktinė, kurios sudėtyje tikriausiai bus ir lietuviai A. Sabonis, V. Chomičius, S. Jovaiša ir gal net M. Krapiakas bei A. Vainauskas. Tačiau po Sov. Sąjungos barbariško pasiūlymo numušant Korėjos keleivinį lėktuvą, penki JAV universitetai jau atsisakė su jais rungtyniauti, teigdami, kad su barbarais jie nenori žaisti. Jei tokios nuotikos vyraus, įdomu, ar iš vis tos gastrolių įvyks. Jau girdisi pasiūlymų, kad po šios Sovietų išprovokutos nelaimės, Olimpiniis komitetas neleistų Sovietų sąjungos sportininkams dalyvauti 1984 m. Los Angeles mieste įvyksiančioje pasaulinėje olimpiadoje.

Pasaulinėse dviračių lenktynėse Šveicarijoje 100 km komandines lenktynes laimėjo Sov. Sąjungos ketvertukas, kurio sudėtyje buvo ir lietuvius A. Čiuža.

Zita Sakalauskaitė Pasaulio šaškių pirmenybėse prieš stiprią olandę Heidmayer baigė lygiomis ir pakilo į trečią vietą.

Margarita Butkienė yra septinta moteris pasaulyje, kuri suolyje į toli pasiekė 7 metrų ribą. Jos pasekmė yra lygiai 7 metrai. Šią pasekmę ji pasiekė Vilniaus „Zalgirio“ stadijone.

BEVARDIS JAUNIMAS

Lietuviškos spaudos puslapiuose kartkartėmis pasirodo liuanistų sportinio gyvenimo įvykių nuotraukos. (Kad jos retai matomos, kalti sporto klubų ir komandų vadovai!)

Malonu nuotraukose matyti dailiai nuaugusius mūsų sportuojančius jaunuolius ir jaunuoles, pasipuošusius pasiektų laimėjimų medaliais ir varžybų nugalėtojų giedromis šypsenomis. Skaitytojai norėtųsi žinoti, kas jie — jų vardus ir pavardes, bet parašas po nuotrauka dažnai skelbia tik, kad tai: "X" krepšinio ar tinklinio komanda iš "Y" vietovės, laimėjusi pirmą ar antrą vietą kuriose nors rungtynėse su treneriu ir čia jau būtinai pilnas vardas ir pavardė. Kodėl tik trenerio pavardė? Žinoma, jis svarbus, bet negi šiuo atveju jis svarbesnis už pergale iškovojusius žaidėjus, kurie lieka bevardžiais. Kodėl jų pavardės nutilimos? Aiškintinis nežinojimu yra nepateisinama. Juk jei nuotraukos siuntėjų žinoma trenerio pavardė, tai siunčiant nuotrauką spaudai, dėtų kreiptis į jį ir pasiteirauti jo treniruojamos komandos narių ar rungtynes laimėjusių pavardžių. Atsižvelkime į tai ir neskriauskime sportuojančio jaunimo, palikdami jį bevardžiu. IR

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS — 161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, Dec. 26th, and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society. Second class postage paid at Chicago, IL. Postmaster: Send address changes to Draugas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60628. Subscription Rates \$50.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. \$50.00 Foreign countries \$50.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitatimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
Chicago ir Cook County	\$50.00	\$30.00	\$20.00
Kanadoje (U. S. A. dol.)	\$50.00	\$30.00	\$20.00
Užsienyje	\$50.00	\$30.00	\$20.00
Kitur — Amerikoje	\$50.00	\$30.00	\$20.00
Savaitinis (Šeštad.pried.)	\$30.00	\$19.00	—

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 — 4:00.

• Redakcija straipsnius taisyso nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiūnčiamos gavus prašymą.

GOLFAS

PASKUTINIS TURNYRAS

Paskutinis oficialus šio sezono Lietuvių Golfo klubo turnyras įvyks šį sekmadienį, rugsėjo 18 d., 11 val. ryte Silver Lake Country Club golf laukoose. Kviečiame narius ir svečius gausiai dalyvauti. B. R.

Kas pasiryžo laimėti ar žūti, tas retai esti nugalėtas. Corneille

DR. KENNETH J. YERKES

DANTŲ GYDYTOJAS
Pensininkams nuolaida
2436 W. Lithuanian Plaza Court
Chicago, Illinois 60629
Tel. 925-8288
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDKIŲ IR VAIKU LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Val. Kasdien nuo 10 v. ryto iki 7 v. p.p.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. U239-2919

DR. JONAS MAŽEIKA

DANTŲ GYDYTOJAS
4600 W. 103 St. Oak Lawn
Tel. 423-8380
Valandos pagal susitarimą

Ofs. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533

DR. FRANCIS MAŽEIKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
o-8 antr. 12-o; penkt. 10-12. 1-o

Namų 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS —
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

Tel. 282-4422

DR. ROMAS PETKUS

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Chicago Eye Institute
4200 N. Central Ave.
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Juozo Meškausko ofisa perėmė

T. RAMA, M.D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Tel. 434-1818 ir 476-5344
Res. 852-0889
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3 iki 7 v.p.p. Tik susitarus

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 popiet ir ketv. 5-7 vak.
Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5545

Ofiso tel. 434-2123; namų 448-6195

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
valandos pagal susitarimą

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772

DR. PETRAS ŽLOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt.
2-6; šeštadieniais pagal susitarimą

Chicago LSK „Neris“ II-jų PLS žaidynių tinklinio 14-kos m. amžiaus klasėje nugalėtoja. Kairėje komandos treneris Z. Zupšyns.

Srovių klasifikacija:

NEAIŠKUMAI

Straipsnis, nagrinėjantis jautrius klausimus, bet parašytas be neblaiviam vežiui būdingų keiksmų ir atsirūgimų... "Naujiene" retas paukštis. Vis dėlto kaip tik toks paukštis nieko neapertęs praskrido pro jos puslapius šios savaitės antradienio laidoje. B.P. inicialais pasirašytame straipsnyje kalbama apie VLIKO sąrangą taip, kad galima sutikti, galima nesutikti, bet negalima nesidžiaugti dėstyto inteligentišku, džentelmenišku tonu.

Kai kurie straipsnio teigimai — geras išeities taškas diskusijoms apie politinių ideologijų reikšmingumą išeivijos visuomeniniame gyvenime. Vienoje vietoje autorius rašo taip:

"VLIKĄ sudarantis grupės jungia visą vaivorykštę patriotiško nusistatymo, bet įvairių ideologinių ir neideologinių krypčių žmonių. Pagrindinės srovės yra keturios: tautiškai liberali, krikščioniška, marksistinė ir politiška nederiferencijuota". Paskum išvardijamos visos 15 VLIKui priklausanti grupės. Tada sakoma: "Lietuvių enciklopedija" apibūdina kiekvieną iš šių grupių, tuo skaičiuojant gali jas ne tik įvertinti, bet ir sugebės nustatyti, kurias iš keturių pagrindinių srovių šios organizacijos turėtų būti priskirtos".

Argi? Visų pirma kreipiame dėmesį į autorius tvirtinimą, jog VLIKą sudaro "patriotiško nusistatymo" grupės, tarp kurių yra ir "marksistinė srovė" priklausanti. Tačiau ar šiandieninės lietuvių tautos už laisvę kovos sąlygomis tūto dalykai — "patriotiškas nusistatymas" ir "marksizmas" — išvis suderinami?... Mes būtume linkę manyti, kad gal ir taip (nors tas derinimas vyktų anaipol net lengvai). Bet... tai heretiška nuomonė, dėl kurios norėtume skaitytoms priminti, būtent kokiam laikraštyje ją išgirdome pirmiausia...

Kitas klausimas: ar iš viso VLIKE šiandien yra nors viena "marksistinė" srovė organizacija? Jei taip, tai kuri? Artimiausieji kandidatai gal būtų Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga ir Lietuvos socialdemokratų partija. Kadaise jose gal ir buvo marksistinio elemento (nors ir tai klausimas diskutuotinas). Bet ar taip yra šiandien? Partijos juk keičiasi, savo programą modifikuoja ir performuluoja, kartais net gana esminiais atžvilgiais.

Jei straipsnyje turėta galvoj liaudininkai, tai kurie gi mūsų iškilius liaudininkai šiandien laikytų save marksistais? Ar Jonas F. Daugėla? Ar Alena Devenienė-Grigaitienė? Ar Mečys Mackevičius, Liudas Šmulskštys, Antanas Kučys, Grožvydas Lazauskas...?

Jei turėta galvoj socialdemokratai, kyla lygiai tas pats klausimas. Ar broliai dr. Jonas ir inž. Jurgis Valaičiai — marksistai? Ar marksistai — Mykolas Pranevičius, Jackus Sonda, Juozas Viltinskas, Juozas Bigelis, Martynas Gudelis (pastarąjį vadinti marksistu — net per oru)?

Tiesa, anot "Naujienu" 1982 m. nr. 141 pirmo psl. straipsnio, VLIKO pirm. dr. K. Bobelis yra pareiškęs, kad VLIKE yra grupių, kurios "bendradarbiauja su Sovietų valdžios agentais". Tačiau ir tai dar nepadaro tų grupių "marksistinėmis". Sovietų valdžia — ir jos agentai — tiek turėti bendrą su tikruoju marksizmu, kiek Borgijų princai su krikščionyste.

Tad kur VLIKE tie marksistai? Kartais būna dar ir taip, kad desinesniu nusiteikimo žmonės pavadiną kairesniuo-

sius "marksistais", norėdami jiems "pašpilkuoti". Bet tada šnekama jau nebe "enciklopediškai", o "partiškai". Tai gi, gal šitaip atsitiko ir "Naujienu" straipsnio autoriui B.P.? Gal jam per neapsižiūrėjimą išsprūdo "marksistinė" srovė, kur, objektyviai rašant, geriau būtų tik "socialistinė" ar apskritai "kairioji". Tad tą "marksizmą" čia pat ir pamirškime.

Bet kaip tada su kita jo minima kategorija, būtent "tautiškai liberališką"? Tautinėmis srovėmis paprastai laikome bent dvi: Lietuvių tautinį sąjūdį (tautininkus) ir Lietuvos atgimimo sąjūdį (voldemarininkus). Bet ar jų atstovai šiandien sutiktų būti vadinami "liberalais" (ir ar iš viso kam nors ateitų į galvą juos tokiais laikyti)?

Politiškas "liberalizmas", kaip žinome, turi dvi gan skirtingas reikšmes: senąją europietišką ir naujesnę amerikietišką. Senąją prasme liberalai yra tie, kurie pasisako už griežtai apribotą valstybės galią, už nevaržomą kapitalistinį ūkį, pagal principą "laissez faire, laissez passer". Bet nei prez. Smetonos, nei prof. Voldemaro šalininkai niekad neįtędė ne mažiausios sągundos siaurinti valstybės autoritetą tam, kad visi piliečiai turėtų nuo platesnės politinės bei ekonomines teises. Priešingai, jų politika žengė kaip tik valstybinių galių bei kompetencijų stiprinimo linkme. Tad gal mūsų tautininkus ir voldemarininkus būtų galima prigretinti prie dabartinių amerikiečių "liberalų", kurie sudaro tam tikrą ir gana savotišką socialistų atmainą? Irgi ne! Užtenka pasisakyti "Dirvos" ir ypač "Laisvosios Lietuvos" puslapius, kad įsitikintume, kaip toli jiems nuo visokių kennedžių, cranstonų ir mcgovernų...

Tad kasgi VLIKE sudaro tąją B.P. minima "tautiškai liberališką" srovę? Beje, kartais save liberalais (ir jokiū būdu ne marksistais!) laiko jau minėti liaudininkai. Taip pat ir Lietuvių rezistentinė santarvė nesibaido "tautiškai liberalinės" grupės vardo. Na, sakykime, kad gerai. Bet jei "tautiškai liberalinės" kategorijos vietą šitaip užleisime liaudininkams ir santarvininkams, kur tada dėsimė tautininkus su voldemarininkais? Juk jiems B.P. schemoje tikrai netinka nei marksistinės, nei krikščioniškos (kaip tokios), nei "politiškai nederiferencijuotos" srovės etiketė.

Kadangi pas tautininkus ir voldemarininkus nebuvo ir nėra vadinamųjų "antiklerikalinių" nuotaikų, gal reiktų juos vis dėlto priskirti prie krikščioniškosios srovės? Tačiau kai kurie iš jų neapraktikuoja jokios krikščionių religijos (kiti beveik jos vieton susigrąžindami net senąjį lietuvių pagonių tikėjimą). Be to, jei tautininkus bei voldemarininkus laikysime krikščioniškosios grupėmis, ar ne suniveluosime skirtumą tarp jų — ir krikščionių demokratų bei frontininkų?

Tad nežūrėt k su B.P. pateikta vlikių grupių klasifikacija bedarytume, kažkas kažkur ten joje nesusiveda. Ir neatrodo, kad ją būtų galima kaip nors pataisyti. Bet tai jau ilgesnė tema kuriam nors kitam kartui.

Šiuo tarpu tenorėtume ir vėl pabrėžti, kad jeigu savo opiuosius klausimus galėtume visuomet gvildinti tokia dvasia, kaip ta, kuri sklinda iš B.P. rašinio, tai vargu ar būtų taip žiauriai įsiliepsnojęs kad ir PLB-VLIKO konfliktus. Nebūtų tokių aiškių dūmų, jei mūsų gyvenimas virte virtų svariose, o ne nuolatose kai kienu prisivilinamuose puoduose.

m. dr.

Korporacija Fraternalitas Lithuanica-Patria deimantinės įsikūrimo sukakties proga (1908-1983). Iš kairės sėdi: dr. V. Raslavičius, dr. P. Janušonienė, dr. M. Vygas, dr. Zukaitė-Gliaudienė, dr. K. Jucas, dr. G. Maciūnas, dr. A. Maciūnas, dr. E. Giedraitienė, dr. F.V. Kaunas, Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, dr. V. Puškorius,

dr. V. Tauras, dr. V. Sulma, dr. A. Taurienė, dr. V. Pavilanius, dr. A. Garūnas, dr. K. Aglinskas, dr. J. Kriaučiūnas ir dr. P. Mažeika; stovi: dr. H. Brazaitis, dr. S. Budrys, dr. J. Gura, dr. A. Tauras, dr. S. Tauras, dr. V. Sulma, dr. M. Griauzdė, dr. A. Vangūnas, dr. V. Avižonis, inž. K. Ozelis ir dr. D. Giedraitis. Nuotr. P. Maletos

FRATERNITAS LITHUANICA KORPORACIJOS SUKAKTIS

Dr. S. Budrio istorinis korporacijos pranešimas

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimo proga buvo leista „Fraternalitas Lithuanica“ korporacijai paminėti 75 metų įkūrimo ir veiklos sukaktį. Rugsėjo 3 d., pradėdant PALG sąjungos vakariene — banketą, dr. J. Valaitis, PALG sąjungos pirmininkas, pakvietė dr. S. Budrį padaryti pranešimą apie Korp! „Fraternalitas Lithuanica“ 75 metų įkūrimo ir veiklos sukaktį.

Prelegentas dr. S. Budrys dėkojo už kvietimą bent trumpai pakalbėti apie korporacijos F. L. įkūrimą ir jos veiklą 75 metų laikotarpy. 1983 metai yra jubiliejiniai metai. Šiemet švenčiame 100 metų sukaktį nuo pasirodymo „Aušros“, kurios įkūrėjas ir pirmasis redaktorius buvo dr. Jonas Basanavičius.

Šiais metais Korp! Fraternalitas Lithuanica irgi mini savo 75 metų gyvavimo sukaktį. 19- to šimtmečio pabaigoje lietuvių studentai, kilę iš valstiečių luomo, pradėjo siekti mokslo Maskvos, Petrapilio ir Varšuvos universitetuose, nes Vilniaus universitetas po nepasisekusių sukilimų prieš rusus buvo uždarytas. Tuose universitetuose pradėjo veikti ir lietuvių studentų draugijos, nors jos buvo nelegalios. Jau 1875 m. Petrapilyje veikė slapta būrelis, rūpinęs lietuvių spauda. Iš to būrelio palaipsniui išsivystė Petrapilio Lietuvių studentų draugija, gausiausia savo nariais.

Studentai medikai, studijavo Petrapilio Karo medicinos akademijoje, 1908 m., Vlodo Nagevičiaus sukviesti ir dr. Jono Basanavičiaus pataria mi, nutarė įsteigti Broliją — Fraternalitas Lithuanica. Steigiamasis susirinkimas įvyko 1908 m. lapkričio 28 d. Petrapilyje, kuriame dalyvavo V. Nagevičius, V. Ingelevičius, K. Ozelis, P. Sližys ir Z. Scepanavičius.

Karo medicinos akademijon lietuviams patekti nebuvo lengva: reikėjo baigti gimnaziją aukso medaliu ir išlaikyti įstojamuosius egzaminus. Be to, buvo svarbus tautybės ir tikybės klausimas, nes buvo nustatytos kvotos. Lietuviai stengtės gauti stipendijas, už kurias, baigę mokslus, turėjo atitarnauti rusų kariuomenėje.

Fraternitiečiai veikė slapta, rašytų įstatų neturėjo. Tik palaipsniui, kartu veikdami ir bendradarbiaudami, sudarė veiklos gaires, kurias visi mintinai mokėję. Organizacijų luomo, nepartinę, lietuviška, patriotiška, reikalavo kurti lietuviškas šeimas ir, atitarnavus rusų kariuomenėje, grįžti Lietuvon, nes „Lietuvos kaimas yra pirmas ir vienintelis tautinių idealų įkvėpėjas ir galutinis veikimo tikslas“. Tų laikų Petrapilio gyvenimas buvo gyvas ir įdomus. Fraternitiečiai organizuotai lankydavo teatrus, muziejus ir lietuviškus rengimus. Į savo susirinkimus kviesdavo vienos ar kitos srities paskaitininkus. Nereti svečiai buvo prof. Volteris, istorikas A. Voldemaras, kalbininkas K. Būga, archeologas prof. Špicinas, su kuriuo gerus santykius palaikė V. Nagevičius, nes jis studijavo Petrapilio Archeologiniame institute ir, jį baigęs, gavo archeologo diplomą. Fraternitiečių dažni svečiai su paskaitomis buvo dailininkai P. Rimša ir J. Zikaras, o muzikais Stasys Šimkus labai daug laiko praleido su fraternitiečiais, padėdamas ruošti vakarus ir mokydamas lietuviškų dainų. Už tai jis buvo vadinamas „Brolijos broliu“ ir vėliau pakeltas nariu, nors ir nebuvo gydytojas. Muz. S. Šimkus parašė korporacijos himnui melodiją ir per metinius susirinkimus dirigavo jį giedant. Fraternitiečiai palaikė gerus santykius ir su Petrapilio Dvasinės akademijos lietuviškosios profesoriais. Vysk. P. Karevičiaus konsekracijos metu Brolijai atstovavo stud. V. Nagevičius, už tai vėliau kun. prof. P. Bucys revizitavo korporantus. Vieno vizito metu pas prof. kun. J. Mačiulį-Maironį visi korporantai buvo apdovanoti „Pavasario balsų“ pirmąja laida. Vasaros metu fraternitiečiai lankydavo Lietuvos Mokslo draugijos suvažiavimus Vilniuje. Draugija buvo įsteigta dr. J. Basanavičiaus 1907 m. Čia, šalia mokslinių visuomeniškų posėdžių, būdavo parodų, vaidinimų ir iškylių po Vilniaus ir Trakų apylinkes.

1909-1916 metų laikotarpyje ir Fraternalitas Lithuanica buvo priimti šie studentai: J. Blažys, J. Žemgulyš, P. Stancius, K. Fedaravičius, A. Matukas, J. Stasiūnas, L. Janulionis, J. Čeponis, A. Jackūnas, S. Mačiulis, Ad. Pliopys, B. Matulionis, Jurgelionis, A. Vaičiūnas ir P. Kairiūkštis.

1914 m. kilus I pas. karui, visi gydytojai fraternitiečiai buvo mobilizuoti ir išskirstyti po įvairius karo frontus. 1915 m. korporacijos metinis slapta suvažiavimas vyko Petrapilyje lapkričio 28 d. Susirinko 13 Brolijos narių. Buvo svarstomi tolimesni planai grįžimui į Lietuvą. Čia išliko ideja įsteigti Geležinį Fondą. 1917 m. kovo mėn. dr. V. Nagevičius, karo laivo „Slava“ vyr. gydytojas, sušaukė fraternitiečius į Petrapilį aptarti lietuvių organizavimą ir dalinius. Buvo paskelbtas atsisaukimas, kurį pasirašė dr. V. Nagevičius ir stud. med. B. Matulionis ir L. Janulionis. Tų pačių metų gegužės mėn. lietuvių kariai delegavo dr. V. Nagevičių jiems atstovauti Petrapilio Lietuvių seime. Jis atvažiavo vilkėdamas rusų jūros karininko uniformą. Seimo metu dr. V. Nagevičius savo umgina kalba ragino susirinkusius siekti Lietuvos nepriklausomybės. Priestaraujančius šiai idėjai išvadino „bailiais zuikiais“. Ši įvykė vėliau dail. A. Varnas atvaizdavo sarže „Ant politikos laktų“. Minėti įvykiai rodė, kad, dar karui nepasibaigus ir net prieš Rusijos revoliuciją, fraternitiečiai, matomai dr. J. Basanavičiaus įtaigoti, kelė Lietuvos nepriklausomybės idėją. Prasidėjus revoliucijai, Brolijos nariai ieškojo progų grįžti į Lietuvą.

1918 m. dauguma brolių gydytojų jau buvo grįžę į Lietuvą, kuri dabar buvo vokiečių okupuota. Tų pačių metų rudenį gydytojai V. Nagevičius, V. Ingelevičius, K. Ozelis, P. Sližys, L. Janulionis, J. Stasiūnas ir J. Blažys buvo susirinkę Vilniuje tartis Lietuvos kariuomenės sanitarinės tarnybos reikalais. Šiame susirinkime dalyvavo ir besikuriančios valstybės atstovai — M. Yčas, J. Šaulys ir A. Voldemaras.

Tuo metu iš Rusijos grįžo ir daugiau gydytojų, baigusius kitus universitetus. Daugumas iš jų įstojo į korp. Fraternalitas Lithuanica. Iš jų paminėtini yra gydytojai: J. Brundza, A. Petraitis, M. Nasvytis, J. Marcinus, J. Alekna, V. Juškys, V. Bendoravičius, M. Norkus, P. Radzickas, J. Ūsas, J. Trečio-

kas ir M. Mickus. Fraternitiečiai sukūrė Lietuvos kariuomenės sveikatos tarnybą ir jai vadovavo. Pirmuoju Karo sanitarijos viršininku buvo dr. V. Nagevičius, o jam susirgus, 5 mėnesius pareigas ėjo dr. V. Ingelevičius. Ypatingas dėmesys buvo kreipiamas į karo ligoninę ir gydytojų tobulinimą. Pirmas Karo ligoninės viršininkas 1918 m. buvo dr. Pranas Sližys, nuo 1920 m. pareigas perėmė dr. K. Ozelis ir vadovavo šiai įstaigai iki 1939 metų. Paskutiniu Karo ligoninės viršininku buvo dr. Linas Janulionis.

Korp! Fraternalitas Lithuanica įkūrėjas gen. dr. V. Nagevičius atliko dar ir daugiau su karo sanitarija susijusių darbų. Jo rūpesčiu buvo išleisti karo invalidų pensijų įstatymai ir suorganizuota karo invalidų globa. Kitas jo didelis nuopelnas — tai Karo Muziejaus įsteigimas. Jo iniciatyva buvo pravesiti Lietuvos pilikalnių kasinėjimai. Archeologija gen. dr. V. Nagevičiui buvo ne tik jo pomėgis, bet ir antroji specialybė.

Korporacija Fraternalitas Lithuanica nuo pat įsikūrimo iki 1922 m. neturėjo rašytų įstatų, bet kiekvienas narys žinojo juos atmintinai. 1922 m. gruodžio 16 d. gydytojų Korp! Fraternalitas Lithuanica, valstybės įstatymams reikalaujant, turėjo registruotis ir surašyti korporacijos įstatus. Šio statuto tekstas buvo paskleistas 1923 m. „Medicinos“ žurnale, Kaune. Korporacijai išėjus į viešą veiklą, jos idėjų įkvėpėjas ir lietuvių tautos atgimimo patriarchas dr. Jonas Basanavičius buvo išrinktas korporacijos garbės nariu. Vėliau ir aušrininkas dr. Jonas Šliupas buvo pakeltas į garbės narius.

Nepriklausomos Lietuvos metais korporacija išaugo į gausią organizaciją. 1918 metais korporacijos suvažiavime Vilniuje sagrauose buvo tik 21 narys, o 1939 metais paskutiniame Nepriklausomos Lietuvos suvažiavime jau buvo 130 filisterių.

Įsteigus Medicinos fakultetą, buvo pradėta galvoti apie steigimą studentų Korp! Fraternalitas Lithuanica. Tai įvyko 1924 m. lapkričio 19 d. Tame posėdyje dalyvavo ir jam pirmininkavo dr. Jonas Basanavičius, dėvėdamas korporantišką kepuraitę. Ši kepuraitė buvo korporacijos brangus turtas, nes dr. Jonas Basanavičius buvo pasirašęs ant jos matiko. Gydytojų ir studentų medikų Korp! Fraternalitas Lithuanica veikė (Nukelta iš 4 psl.)

SIBIRO SĄVARTYNAI

Romanas P. MELNIKAS

Kunigo Varioko mirties žinia pasiekė jas užvakar. Semienė iš savo viršininko išprašė mašiną, prisipylė benzino, ir jos abi atidūmė čia akių net nesudėjusios — vos nepavėlavo. Kelionėj nesiliovė kalbėjusios, koks geras prietelius Variokas joms Sibire buvo, kiek gero joms padarė... Ji glusterėjo arčiau Bronės — ją vieną teturėjo. Mes viena kita pažįstam, sibiriete, Ilona pagalvojo. Kartu ten buvom, dirbom ir svajojom. Užtekdavo Kaune tik vieno žodžio apie pūsnis, uodus, ar ilgesio adatėles ir valandų valandas galėdavome šnekėti. Tarsi paženkintose šituo žinojimu, išsitempusios žiūrėjo abi į karstą. Pro kaimiečių galvas ir skepetas jų akys klaidžiojo gėlėmis papuoštu altorium ir į mišias laikantį kunigą. Solidarumas jas rišo su Varioku, kuris Sibire ramiausiai krikščio lenkų vaikuis, slapta laikė mišias ir jas ramindavo, kad iš gyvenimo perdaug nesitikėtų. Žmogus turįs daug iškentėti, jis mokė, kad taptų apvalytu, tarsi nauju. — Mes jau tikri sibiriečiai, Ilona, — pasakė jis ten. — Mes esam kitokie ir gal niekada nebesaikišim. Užmirškite, kuo buvotė. Palikite seną asmenybę ir darbuokitės su nauja. Sukalkit ją stiprią ir užgrūdinkit, kaip pieną. Nebekit niekur iš baimės, kaip zuikiai — išsiveikit iš Sibiro tvirtą sielą. Tebūnie čia jūsų mokykla... Bet matant dabar jį tokį bejęį, kuriam galui

Kaip keista... Dar vos sugrįžus, vos sušildžius kojas ir Bronei aprodžius kiek pasikeitus Kauną — Sibiras dar neapleidžia jos. Dar prisimena ten gyvenusius ir kartu su ja kentėjusius. Ir ji tų vietų, miškų, beržų prie kelio į miestelį, palikto kolūčio, suskretusio miestelio su išpauštyto medžio sale, su arbatine „Sokol“ su Flava ir su prielaukoj besisupančiom baržom turbūt niekada neužmirš.

Nors laikas bėgo, kas nors tas vietas vis priminė ir niekas nepajėgęs nuplauti įsiedusio kolūčio dirvos purvo ir to gyvenimo nebeišspaus. Ji kaip gyvulyt už išrūgų buvo tiek prisiplempusi... Išgijo uodų sukandžiotos rankos, veidas ir šunvotės, bet atmintyje ir sapnuose jų badymą dar jautė. Ji jautėsi, lyg būtų vogčia įsilinkus į laisvę, tarsi į svetimą sodą, kur jos dar tykojo dantis išsipeisai praetis. Ji glusterėjo arčiau Bronės — ją vieną teturėjo. Mes viena kita pažįstam, sibiriete, Ilona pagalvojo. Kartu ten buvom, dirbom ir svajojom. Užtekdavo Kaune tik vieno žodžio apie pūsnis, uodus, ar ilgesio adatėles ir valandų valandas galėdavome šnekėti. Tarsi paženkintose šituo žinojimu, išsitempusios žiūrėjo abi į karstą. Pro kaimiečių galvas ir skepetas jų akys klaidžiojo gėlėmis papuoštu altorium ir į mišias laikantį kunigą. Solidarumas jas rišo su Varioku, kuris Sibire ramiausiai krikščio lenkų vaikuis, slapta laikė mišias ir jas ramindavo, kad iš gyvenimo perdaug nesitikėtų. Žmogus turįs daug iškentėti, jis mokė, kad taptų apvalytu, tarsi nauju. — Mes jau tikri sibiriečiai, Ilona, — pasakė jis ten. — Mes esam kitokie ir gal niekada nebesaikišim. Užmirškite, kuo buvotė. Palikite seną asmenybę ir darbuokitės su nauja. Sukalkit ją stiprią ir užgrūdinkit, kaip pieną. Nebekit niekur iš baimės, kaip zuikiai — išsiveikit iš Sibiro tvirtą sielą. Tebūnie čia jūsų mokykla... Bet matant dabar jį tokį bejęį, kuriam galui

buvo reikalinga ta Sibiro mokykla, ji pagalvojo. Jei vėliau nesigaugės net rožančiaus savo pirštuose patę jau negalėjo išlaikyti? Viskas jai staiga beprasmiška atrodė. Kam ta visa stiprybė, jei žmogus tėra tik dulkė... Ji jautėsi pasimetusi, nes niekas jai į tai jau negalėjo atsakyti ir ji pradėjo kukčioti.

Kai keli kolūkiečiai po mišių apstojo ir pakėlė Varioko karstą, žmonės spraudėsi į lauką, kad matytų, kaip pranešamas jų mylimas klebonas. Iš pirmų suolų išėję karstą sekė ir keli valdžios žmonės. Gėlėtas katafalkas ir visos gėlės liko bažnyčioj. Bronė Ilonai sušnibždėjo: — Kuris iš jų, manai, Varioką ištraukė iš Sibiro? — Jie visi panašūs vienas į kitą. — Aš manau, kad tas su patinusiais paakiais, — Bronė spėjo, — tikriausiai jam kunigas prieš karą yra padėjęs.

Jų buvo keli iš Vilniaus ar iš Kauno automobiliais čia atvažiavę. Jie laikėsi ramiai, lyginant su kolūkiečiais, kažkaip išdidžiai ir atokiai nuo raudančių kaimiečių. Jų tamsūs apsiaustai ir kaklaraiščiai su baltais marškiniiais ryškiai skyrėsi nuo kaimiečių medvilninių drabužių. Ilonos užpakaly kažkas išsitarė, kad vienas jų yra ministerio sekretorius. Ji krūtelėjo ir pagalvojo, kad to žmogaus, kuriam Variokas suteikė pagalbą, čia gal net nebuvo. Tokioms progoms jie siūnčia savo igaliojinį, jei sąžinė jiems neleidžia pro tokį įvykį ramiai praieiti. Jų dalyvavimas laidotuves darė iškilmingesnes. Kolūkiečiai traukėsi į šalį ir jiems davė kelią. Gal kas ir žinojo, kokie čia atvyko? Juodas, blizgantis automobilis su soferiu stovėjo prie varpinės. Bažnyčioje gulintį karstą Varioka vienas nufotografavo ir aparatą vėl įsidėjo į kišenę. (Bus daugiau)

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

Rugpjūčio 18 - 21 d. Philadelphia vyko 70-asis Lietuvos vyčių seimas, sustraūkę per 400 narių. Buvo atstovaujama 55 kuopoms. Tai buvo vienas iš gausiausių seimų vyčių istorijoje. Jį globojo Philadelphia vyčių 3-ji kuopa su pirmininku Walter Memeniškiu priešakyje. Paskutinis vyčių seimas Philadelphia buvo 1957 m., t.y. prieš 25 m.

Lietuvos vyčių organizacija savo gretose buria lietuvių kilmės katalikus. Jos šūkis - Dieviui ir Tėvynei. Tai lyg mūsų pavasarininkų pakaitalas. Vyčių organizacija narių tarpe ugdo meilę Lietuvai, jos papročiams, tautinei kultūrai, puoselėja lietuviškas krikščioniškas tradicijas. Aiškiai pasisako už laisvę Lietuvai ir prieš okupanto vykdomas žmoniškų teisių pažeigas. Vyčių organizacijoje struktūroje veikianči Lietuvos reikalų komisija dažnai ir masiniais laiškais įtariajo politinio bei religinio gyvenimo vadovus pasisakyti už Lietuvos nepriklausomybę ir straipsniais spaudoje amerikiečius informuoja lietuviško gyvenimo klausimais.

Vyčių organizacija buvo įkurta Lawrence, Massachusetts, 1913 m. Pagrindiniai kūrėjai buvo Mykolas Norkinas ir Stasys Bugnavičius. 1921 m. ji buvo pasiekusi žydėjimo stadiją: turėjo daugiau kaip 100 kuopų su 5,000 narių. Vėliau dėl įvairių priežasčių kiek susilpnėjo, o paskutiniiais metais vėl, kitoms organizacijoms menkėjant, pradėjo augti ir šiuo metu savo gretose turi apie 4,000 lietuvių reikalais besirūpinančių, daugiausia šiame krašte gimusių, žmonių. Labai galimas dalykas, kad, kitoms ideologinėms bei politinėms organizacijoms visai sunykus, ilgiausiai išsilaikys Lietuvių Bendruomenė ir Lietuvos Vyčiai.

Seimo eiga

Ketvirtadienį, rugpjūčio 18, seimas buvo pradėtas seniausioje JAV-bėse Šv. Juozapo bažnyčioje Mišiomis. Po

pamaldų, kun. Antanui Jurgelaičiui, Lietuvos vyčių aktyviam dvasios vadui, sukalbėjus giliai patriotinę invokaciją, Philadelphia miesto atstovas McLaughlin pasveikino seimą ir įteikė proklamaciją, skelbiančią Lietuvos vyčių dieną Philadelphia. Buvo perskaitytas prez. R. Reagano sveikinimas. Žodžiu sveikino Lietuvių Bendruomenės, Vliko, Balfo, Moterų klubų federacijos ir kitų organizacijų atstovai. Daug sveikinimų gauta raštu. Pagrindinis kalbėtojas buvo Linas Kojelis, Baltųjų rūmų etniniams ir katalikų reikalams asistentas. Vakare įvyko susipažinimo vakaras.

Penktadienį pagrindinę kalbą pasakė kun. Petras Stravinskas. Atskiro grupės diskutavo specifinius klausimus. Gallery patalpose dienos metu vokalines ir instrumentines pajėgas atliko meninė programa. Ten pat vyko meno parodėlė.

Sutemus iš posėdžių salės gana didelė minia su degančiomis žvakėmis, giedodama Marija, Marija, organizuotai gatvėmis atėjo prie Laisvės varpo. Tai buvo jaudinanti procesija. Kun. A. Jurgelaitis sukalbėjo invokacinę maldą, o dr. Jokūbas Stukas tarė jautrų žodį. Dar kalbėjo James Tayoun, miesto tarybos narys, ir Joseph Vingnola, miesto pareigūnas. Prie Laisvės varpo buvo padėtas vainikas. 9 val. vak. įvyko „Harmonijos“ kvarteto koncertas, pasižymėjęs puikia menine programa ir dalyvių gausumu.

Televizijos 6-sis kanalas 6-tos val. žinių metu lietuvius parodė Gallery patalpose, o 10-tas kanalas 11-tos val. žinių metu - prie Laisvės varpo.

Šeštadienį grupinės diskusijos, vidurdienio Mišios, naujos centro valdybos rinkimai. Daugumai seimo narių pageidaujant, buvo palikta senoji valdyba, vadovaujama Loretos Stukienės. Ji tik buvo praplesta dviem naujom narėm: Irena Stankum (Chicago) ir Maryann Lepera - Philadelphia). Paskutinioji mūsų

BRONIAUS JONUŠO STIPENDIJOS JAU DVI

Šių metų muziko Broniaus Jonušo stipendija liuanistikai studijuoti jau šeštoji. Ją įsteigė Emilija Jonušienė, gyv. Omahoje, savo mirusio vyro atminimui. Šių metų stipendijai buvo tiek daug gerų kandidatų, kad mecenatė rado gali-

ma paskirti daugiau negu buvo žadėjusi - nevienu, bet dvi po tūkstantį dolerių. Sudaryta komisija, peržiūrėjusi visus prašymus ir rekomendacijas, mecenatė sutinkant, paskyrė stipendijas Danutei Račiūnaitėi iš Chicago ir Juditai Praitytei iš Omahos.

Danutė Račiūnaitė

Račiūnaitė 1982 metais baigė University of Illinois at Chicago ir gavo bakalaurą laipsnį iš istorijos, o 1983 Illinoiso universitete, Urbanoje, įsigijo magistro laipsnį iš žurnalistikos. Šį rudenį vėl grįžo į Univ. of Illinois at Chicago ir siekia daktarato iš lituanistikos. Tai labai retas atvejis, kad studentai iš liuanistikos siektų net daktaro laipsnio. Tuo pačiu metu ji bus dr. Marijos Saulaitės-Stankus asistentė ir dėstys pagrindinį lietuvių kalbos kursą Lithuanian 101. Yra baigusi Pedagoginį liuanistikos institutą; daugelį metų dirbo su skautėmis, dabar skautė akademikė; priklausė tautinių šokių grupei "Švyturiai"; dirbo Lietuvių jaunimo sąjungoje. Dirbo ir Etninių grupių tarnyboje - Ethnic Community Services.

Praitytė užaugo Omahoje, ten baigė liuanistinę mokyklą, šoko tautinių šokių "Aušros" grupėje dalyvavo dviejose šokių šventėse Chicagoje, devynerius metus mokėsi piano skambinti ir mėgsta klasikinę muziką. Dabar studijuoja Chicago universitete. Gimnaziją baigė ne tik pirmąja mokykla ir buvo išrinkta "Omaha Teen-ager of the Year" ir buvo pakviesta dalyvauti "Salute to Excellence" ir "Golden Plate Banquet" Dallas mieste. Apie ją rašė, dėjo jos atvaizdus visi Omahos ir Nebraskos laikraščiai, pažymėdami, kad ji lietu-

vaitė, puikiai kalba, rašo lietuviškai. Ir tas jai tik padėjo būti vienai iš 350 pačių pažangiausių, pirmaeiliių abiturientų iš visos Amerikos.

Ta proga reikia geru žodžiu paminėti mecenatę Emiliją Jonušienę, kuri sunkiai dirbdama, administruodama senelių prieglauda, pelną skiria labai prasmingai, remia studijuojančius liuanistiką, ugdo naujus talentus, visuomenininkus. Pirmosios stipendijos gavėjas Robertas Saldys gražiai reiškiasi su Brazilijos atėtininkais ir jaunimu; Marytė Bizinkauskaitė iš Bostono apylinkės kyla į dainos aukštybes; Vilius Dūdzila iš Chicago veikia ir rašo į lietuvišką spaudą, o dabar įsijungė į jėzuitų ordiną; Teresė Gaidelytė iš Omahos reiškiasi ir dirba su skautais; Livija Lipaitė iš Los Angeles parodose nustebo savo originaliais keramikos darbais. Kad apie jus daugiau žinome ir iš jų daug tikimės, bus nuopelnas šios stipendijos mecenatės. Reikia manyti, kad stipendiatai mūsų neapvils.

Judita Praitytė

Reikia džiaugtis, kad yra ir daugiau stipendijų davėjų. Antai kasmet šeimos stipendiją duoda Kriaučeliūnai; kelios stipendijos ateina per Lietuvos fondą; kai kurios organizacijos irgi šelpia studijuojančių jaunimą. Reikėtų tik pageidauti, kad savo skatimą lietuviams jaunuoliams stipendijų forma paskirtų ir tie, kurie dar pajėgesni, kurie tikrai verti milijonierių vardo, ir apie kuriuos dr. P. Kisielius "Gajos" suvažiavime sakė, kad jie tesirūpina savo nameilais, tik ne lietuvių.

CLASSIFIED ADS

MISCELLANEOUS

Įvairių prekių pasirinkimas nebrangiai iš mūsų sandėlių.
COSMOS PARCELS EXPRESS
2501 W. 69 St., Chicago, IL 60629
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Tel. - 925-2737
Vytautas Valantinas

VALOME
KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaikuojame visų rūšių grindis.
BUBNYS
Tel. - RE 7-5168

TELEVIZIJOS
Spalvotos ir paprastos. Radijai, Stereo ir Oro Vėsintuvai.
PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV
2346 W. 69 St., tel. 776-1486

M. A. ŠIMKUS
INCOME TAX SERVICE
NOTARY PUBLIC
4259 S. Maplewood, tel. 254-7450

Taip pat daromi Vertimai, Giminių kvietimai, pildomi Pilietybės Prayimai ir kitokie blankai.
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
NEDAS, 4059 Archer Avenue
Chicago, IL 60632, Tel. 927-5980

Master Plumbing
Licensed, Bonded, Insured
Nauji darbai ir pataisyimai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plytelės. Karšto vandens tankai. Flood control. Užsikimšę vamzdžiai išvalomi elektra. Pūtikite pavarde ir telefoną - lietuviškai.
SERAPINAS - Tel. 636-2960

A. VILIMAS MOVING
Apraustas perkaustymas įvairių atstumų
Tel. 376-1882 arba 376-5996

MOVING
SERENAS perkausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna aprauda.
Priimame MASTER CHARGE ir VISA
Telef. - WA 5-8063

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Telef. GA 4-8654

DEMESIO
Lietuvos senovės paminklai
Marijus Blynas

Šį leidinį sudaro aštuoni skyriai: Vilniaus senoviniai pastatai. Senovės Lietuvos pils XII-XIV amž. Vilniaus senoviniai požemiai. Senovės Vilniaus gynybinės sienos. Menišiausios Lietuvos bažnyčios. Kauno fortifikacijos. Kauno senieji pastatai ir bažnyčios. Naujesnės Lietuvos pils.
Knyga didelio formato, turi daug iliustracijų, 264 psl. Išleido Kęstutis Jeronimo Butkus Fondas 1982 m. Kaina su persiuntimu \$11.00.

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

ISNUOMOJAMA - FOR RENT

ISNUOMOJAMAS 3-JŲ KAMBARIŲ APSILDOMAS BUTAS PIRMAME AUKŠTE SUAUGUSIAM ASMENIUI
Pečius ir Saldytuvas. Užimt dabar.
63-ėios ir Pulaski apylinkėje
TEL. - 767-3176

Geroms sąlygom išnuom. namas su garažu. Gyventi prie vyresnio amž. moters. Pageidaujama vyresnio amž. pora arba vienas asmuo. 69-os ir Talman apyl. Skambinti tel. 754-9351.

PARDAVIMUI
Parduodami vartoti stalo indai, kėdės, rūbai, minko paltais ir kt. Marquette Parke. Skambinti tel. 471-1343.

REAL ESTATE

Marquette Parko apylinkėj savininkas parduoda 4 kambarių bungalow. Pastogė ir rūšys. Tel. 927-1057.

Atdaras apžiūrėjimui šeštadienį ir sekm. nuo 12 iki 5 valandos
4356 S. TALMAN AVENUE

Mūr. 2-ųjų butų po 6 kamb. 3 kamb. butas rūšy. Uždaras porčius. Alumin. Žieminiai langai, rinos. Apsauga nuo potvynio. 2 maš. garažas. Skambinti savininkui
Tel. - 847-4657

ATDARI APŽIŪRĖJIMUI
Sėkmad. nuo 1 iki 4 popiet
3332 W. 60 PLACE

5 kamb. mūrinis. 2 dideli miegamai. 1 1/2 vonios. Pilnas rūšys, pilna pastogė. Tik \$42,900. Žemi išimokėjimai. St. Nicholas parapijoj. Skambinkite dabar.

6740 W. 63RD STREET
Naujesnis 3-ųjų butų po 6 1/2 kamb. 3 dideli "king size" miegamai, 1 1/2 vonios. Pilus 2-ųjų miegamų "garden apartment". Atskiri šildymai. Aukštos nuomos. 3 blocai iki Jewel krautuves. Paskubėkite.
- 0 -
67 IR PULASKI

4 miegamų mūr. namas. 30 metų senumo. Pilnas dažytas rūšys. Centr. oro vėsinimas. Vasarinis porčius. Garažas. Didelis kiemas. Tik \$6,000 įmokėti. Skambinkite dabar.
Nr. 626

61 IR AUSTIN
4-rių miegamų. 7 dideli kamb. 1 1/2 vonios. Pilnas rūšys. 2 maš. garažas. Naujas centr. pečius, stogas ir elektra. 1 blokas iki autobuso, krautuvių ir mokyklų. Skambinkite dabar.
Nr. 653

O'BRIEN FAMILY REALTY
3430 West 63rd Street
TEL. - 434-7100

Savininkas parduoda liuksusinį 2-ųjų butų po 3 miegamus ir po 1 1/2 vonios namą. 2-ųjų miegamų butas giminingoms seimoms rūšy. Apyl. 71 ir Hamlin gatvės. Skambinti jo 5:30 valandos vakaro (angliškai).
Tel. 735-4306. Šeštadienį ir sekmadienį visą dieną.

BUTŲ NUOMAVIMAS
Drandimas - Valdymas
Namų pirkimas - Pardavimas

INCOME TAX
Notaratas - Vertimas
BELL REALTORS
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie Ave. - 778-2233

Pajamų bungalow - 1 1/2 aukšto mūrinis. 3 butai, vienas su dviem miegamais. Garažas. Marquette Parko centre. Nebrangus.

2-ųjų aukštų mūrinis. Pirmame aukšte 6 kamb., 3 mieg. Antras aukštas dalintas į 2 butus. Batsiuviu dirbtuve rūšyje. Geros pajamos. 69-ta ir Wash-tenav.

SIMAITIS REALTY
Insurance - Income Tax
2951 W. 63rd Street
Tel. - 436-7878

Dėl gerų rezultatų, skelbkite dienraštį "Drauge".

FRATERNITAS LITHUANICA

(Atkelta iš 3 psl.)

atskirai, tik metinai suvažiavimai buvo bendri. Studentai, gavę gydytojų diplomus, buvo keliami į filisterius ir pereidavo į gydytojų korporaciją. Universitete Korp! Fraternitas Lithuanica pasidarė labai populiaris ir augo narių skaičiumi. Tai įrodė naujų korporacijų atsiradimas tais pačiais pagrindais.

Studentės medikės ir odontologės 1931 metais birželio 13 d. universiteto korporacijų knygoje įregistravo naujai įsikūrusią korp! „Patria“, o sekančiais metais ten pat buvo įregistruota studentų technikų Vyrja „Plienai“. Tai įvyko 1932 m. vasario 22 d. Jiems visiems patiko korp! F.L. narių pasižadėjimas gerbti brolių socialinius, politinius ir tikiybinius, kad ir skirtingus savo įsitikinimus. Šios korporacijos buvo apolitinės.

Nepriklausomos Lietuvos metais fraternitietiniai gydytojai išsiliejo į platų visuomeninį gyvenimą. Greta svarios Karo sanitarijos tarnybos grupės, didelė dalis įsijungė į akademinį gyvenimą. Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetuose, pradedant asistentais ir baigiant profesoriais, yra dirbę apie 40 fraternitietčių.

1940 m. birželio 15 d. Lietuva buvo komunistinės Rusijos okupuota ir pavergtė. Nuo tos dienos korp! F.L. nustojo veikusi, daug brolių buvo

išvežti į Rusiją, tolimajį Sibirą. Prasidėjus rusų-vokiečių karui, 1941 m. birželio mėnesį gydytojų darbas pasunkėjo, nes ligoninės buvo perpildytos sužeistais rusais, lietuviams ir vokiečiams. Jiems visiems lietuviams gydytojais pagelbėjo, dirbdami dieną ir naktį. Traukdamiesi rusai už šią pagalbą „atsimokėjo“ birželio 26 d. Iš Panevėžio ligoninės tris operuojančius chirurgus išsivedė ir žiauriai nužudė. Taip žuvo fraternitietiniai daktarai J. Žemgulyš ir S. Mačiulis ir korp! Gajos narys A. Gudonis.

1941 m. vokiečių okupacijos metu korp! F.L. neišėjo viešumon, nes irgi buvo nesaugūs laikai. Vokiečiams pralaimint karą ir rusams grįžtant, 1944 m. dalis F.L. korporantų, gelbėdami savo ir šeimos gyvybes, pasitraukė į Vakarų.

Tik pasibaigus II pas. karui, gyvi išlikę fraternitietiniai ryšiai atgaivinti savo veiklą. 1948 m. lapkritio mėn. Augsburgėje, amerikiečių zonoje, ir Bad-Rehburge, anglų zonoje, Vakarų Vokietijoje įvyko tuo pačiu metu korp! F.L. suvažiavimai. Augsburgėje buvo gausesnis, nes čia buvo daugiau lietuvių. Buvo svarstoma, kaip ir anais korporacijos kūrimosi laikais - 1908 m., grįžimo į tėvynę ir lietuvių išlaikymo klausimai. Buvo paskelbtos kelios rezolucijos ir nutarta steigti korp! F.L. „Geležinį fondą“, kad, atsistatčius nepriklausomai Lietuvai, materialiai nepajėgūs nariai galėtų grįžti į tėvynę. Įstatai buvo papildyti, kad veikimas būtų galimas skryčiuose ir kad, kol gyvyjū tarpe bus nors trys nariai, Korp! F.L. negali būti likviduota.

1949 m. beveik visi broliai fraternitietiniai paliko Europą. Dauguma atsidūrė JAV, likusieji išvyko į Kanadą ir Australiją. JAV-se susikūrė 3 skyriai - Chicago, New Yorko ir Clevelando. Jie veikia atskirai, bet ryšys yra palaikomas su visais nariais, gyvenančiais plačiame pasaulyje. Vėliau buvo nutarta rinkti centro valdybą. Dar korporacijos įkūrėjui gen. dr. Vl. Nagevičiui gyvam esant, vėl buvo diskutuojamas Geležinio fondo išlaikymas sudaryti išteklius grįžimui Lietuvon. Šiandien po daugiau kaip 30 metų veiklos ir nematant prašvaitės grįžimui į tėvynę, Geležinis fondas išnyko.

Malonu pažymėti, kad korporacijos veikla kol kas tęsiama mūsų jaunesnių brolių, baigusiu mokslus už Lietuvos ribų ir įstojusių korporacijon Amerikoje, Kanadoje ir net Australijoje. Dar maloniau jums pranešti, kad vienas iš korp! Fraternitas Lithuanica steigėjų dr. Vladas Ingelevičius dar yra gyvas ir gyvena New Yorke.

Šiandien, švęsdami deimantinį jubiliejų, tikėkimės, kad korp! F.L. steigėjų siekiai ir užsimojimai bus tęsiami ir toliau.

LIETUVISKA VAISTINE
J. & J. PHARMACY
2557 W. 69th St. Tel. 776-4363
Vaistai, vitaminai, importuoti kvapai, gydymo žolės ir t.t. Važiujamos kėdės, remantai ir kt. pirkti ar nuomotuoti.
Nemokamai supakuojame dovanas.
Pristatymas nemokamai
ANGELA ir VYTIENIS DIRKIAI, savininkai

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REBATE UP TO 10%
High Interest Rates Paid on Savings
Interest Compounded Daily and Paid Quarterly
ESLC
Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD - CHICAGO, ILL. 60608
Peter Kazanauskas, Pres. Tel.: 847-7747
HOURS: Mon. - Fri. 9-4, Sat. 9-8, Sun. 9-1
SERVING CHICAGOLAND SINCE 1905

Antanas ir Emilija Daukantai su savo klebonu prel. J. Kučėn giu rugpjūčio 25 dieną Los Angeles, Calif., iškilmingai pa minėję 50 metų savo vedybinę sukaktį. Abu Daukantai yra veiktūs lietuviškosios bendruomenės nariai.

Nuotr. L. Kantc

LIETUVIAI FLORIDOJE

Daytona Beach, Fla.

TAUTOS ŠVENTĖS MINEJIMAS

Ižengus į rudens sezoną, ku ris Floridoje nedaug kuo skiri asi nuo vasaros, po įvairių kelionių ir daugybės įspūdžių Amerikos Lietuvių klubo nariai, svečiai bei nuolatiniams apsigyvenimui Floridon atsi kėlę lietuviai turėjo progos vi si susitikti rugsėjo 10 d. A.L.K. susirinkime, minint rugsėjo 8- tos tautos šventės dieną.

Tarpusavio nuotaika ypa tingai buvo gyva ir linksma. Lietuvių kolonija savo narių skaičiumi kasmet didėja, tuo pačiu darosi turtingesnė ir kul tūriniai atžvilgiai. Neseniai į Daytoną nuolatiniams apsigy venimui iš Chicago atsikėlė muzikas Antanas Skridulis su žmona. Tad nenuostabu, kad ši naujiena visų klubo narių buvo entuziastingai sutikta. Reikia tikėtis, kad solistė Juo zė Krištolaitytė-Daugėlienė turės daug darbo, o geroskas skaičius klubo narių, Dievo apdovanotų stipriais, sul tin gais balsais, tikrai bus paža dinti iš apsnūdimo.

Tautos šventės minėjimas buvo pradėtas pamaldomis Prince of Peace parapijos sa lėje. Mišias atnašavo kun. Kazimieras Rulbis. Savo tai dienai pritaikytam pamokslė jis citavo poeto Maironio pra našystės žodžius apie būsimą anuo metu pavergtai Lietuvai laisvę, pabrėždamas, kad ko va dėl Lietuvos nepriklausomy bės turėtų jungti visus ir vi sur esančius lietuvius tvirtai giliu patriotiniu pagrindu be egoistinio materializmo savo išsipareigojimuose.

Per Mišias buvo giedamos, akompanuojant muz. A. Skri duliui, lietuviškosios giesmės. Bet kai užbaigus Mišių auką visi užtraukė Lietuva brangi, at rodė, kad ne žodžiai, bet šir dės ilgesys veržiasi apjuosti Lietuvos paliktus laukus...

Nors istorijos faktai liudija, kad vergijos pačiai nėra am žini, bet tokių minėjimų pro ga, gal ne vienam iš mūsų ateina mintin Sibiro trem tinės pasakytį žodžiai:

Prie žemelės svetimos Prisiglaudusi naktia, Tėviškėlės kalnelius Tematysiu tik sapne...

Tautos himnu buvo užbaig ta pirmoji šventės minėjimo dalis.

Po to kalbėjo klubo pir mininkas Jonas Lėpeška. Trumpai aptaręs šventės mi nėjimo prasmę, padėkojo vi siems atsilankiusiems, pa kviesdamas kavai ir užkandžiams.

Ponių darbštumo ir gerai or ganizuotos tvarkos dėka sta lai buvo užpildyti įvairiais skanumynų kepiniais ir duo nos sumuštiniais. Ypač daug pasidarbavo Bronikė Lėpe škienė, Jonė Rumbaitienė, Ona Žolynienė, H. Bacevičienė ir V. Šileikienė.

Ilgokai džiaugėsi susirinku sieji dalindamiesi praeitos vasaros įspūdziais ir naujie nomis. Nenoriai ir tingiai skirstėsi į namus.

Serafina Sukarevičienė

MŪSŲ KOLONIJOSE

Hot Springs

TAUTOS ŠVENTĖ

L. Bendruomenės Hot Springs apylinkės valdyba Tautos šventės ir "Aušros" šimto metų sukakties minėji mą rengia rugsėjo 25 dieną, sekmadienį. Į mincijimą at vyksta svečias su paskaita LB-nės Švietimo tarybos pir mininkas, visuomenininkas, pedagogas J. Kavaliūnas iš Chicago.

Minėjimas prasidės šv. Mi šiomis įprastu laiku 11 val. Kun. P. Patlabai su reikalais išvykus iš Hot Springs, šv. Mi šias atnašaus už Lietuvą kun. J. Burkus. Po pamaldų 12 val. vienuolyno salėje bus minėji mas su paskaita, vietinių jėgų menine programa, pietumis ir laimės suliniu.

LB-nės Hot Springs apyl. valdyba per rugsėjo mėn. vyk do piniginių vaju švietimo rei kalams ir lietuvių katedrai. Tą vieną mėnesį metuose rugsėji skirkim švietimo reikalams. Minėjimo likutis bus skiria mas taip pat švietimui.

Visi Hot Springs lietuviai kviečiami minėjime dalyvau ti.

Amerika uždarinėtų jų bažny čias, persekiotų religiją, ir vai kai mokyklose būtų mokomi, kad bet koks progresas jų kraštuose yra atėjęs iš malo ningo kaimyno šiaurėje. Nie kas visam tam Centrinėje Amerikoje nespriešintų, nes visos informacijos priemonės būtų vyriausybės nuosavybė ir cenzūra būtų totalinė.

Savo taiklią paralelę Kond rotienė baigia tokia pastaba: "Hodding Carter hiperbolei gali prilygti tik jo naivumas". Tame pačiame dienraščio numeryje į suktus Carterio iš vedžiojimus atsiliepė Valdis Pavlovskis, Baltų Laisvės ly gos pirmininkas, ir dar pora kitų skaitytojų.

ADVOKATŲ DRAUGIA
**V. BYLAITIS ir
V. BRIZGYS**

Darbo valandos:
Nuo 9 v. ryto iki 5 val. popiet.
Seštadieniais pagal susitarimą.

6606 So. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629, Tel. 773-8000

RADIJO PROGRAMA

Soniausias Lietuvių Radijo programa
Naujoji Anglijoje

S. I. Radijo programos sekmadieniais, va dovaujamos Stepono J. ir Valentinos Minkų, perduodamos nuo 8:00 iki 8:45 val. ryto per radijo stotį WLYN 1360 bangas AM, toį pačioj stoty. Radijo programų popiet nuo 4:30 iki 5:00 val. popiet jau nebėra.

Perduodama vėliausių pasaulinių ži nių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdūtės pasaka. Šią pro gramą veda Steponas ir Valentina Minkai. Biznio reikalais kreiptis į Bal tic Florists-gėlių bei dovanų krautu vę, 502 E. Broadway, So. Boston, MA 02127, Telef. 266-0489. Ten pat gau namas dienraštis "Draugas" ir rasite taipgi didelį pasirinkimą lietuviškų knygų.

TILTAS PER NERĮ

Valė Marcinkonytė

Dviejų šeimų garbingam atminimui

Rašytoja gimusi ir užaugusi lenkų okupuotam Vilniuj, lietuvių patrijotų šeimoje. Jos knygos tema įdomi tuo, nes joje aprašoma dviejų šeimų išgy venimus lenkų ir vokiečių okupacijos metais. Ši knyga, kaip pati autorė pa siako, yra jos gyvenimo neatskiamoji dalis.

Knyga gražiai išleista. Viršelis ir aplankai piešti Jūlytės Neverauskaitės-Vasilūnienės. Atspausa "Draugo" spaustuvėje 1982 m. Kaina su per siuntimu \$5.85.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

LIETUVOS BAŽNYČIOS II Vilkaiviškio vyskupija

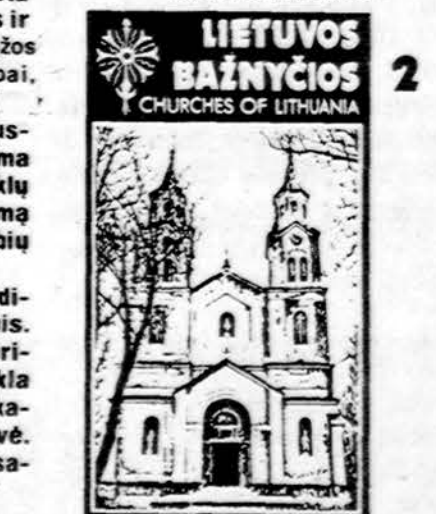
II tome aprašyta ir iliustruota Vilkaiviškio vyskupijos bažnyčios ir koplyčios, įjungiant dalį Lomžos vyskupijos; aprašomi vyskupai, valdytojai, kunigai...

Ypatingas dėmesys skirtas iliustracinei veikalo daliai. Dauguma bažnyčių bei religinių paminklų nuotraukų čia skelbiamos pirmą kartą. Architektūrinių ypatybių aprašymai dr. Jurgio Gimbuto.

Puošnus ir gerai paruoštas lei dnis: 480 psi. kietais viršeliais. Išleido ir spaudai paruošė Ameri kos Lietuvių Bibliotekos Leidykla (Lithuanian Library Press) Čika goje. Spaudė Morkūno spaustuvė. Kaina su persiuntimu 25 dol. Užsa kymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

Illinois gyventojai dar pridėda \$1.38 valstijos mokesčio

Vilkaiviškio vyskupija

B. KRIKSTOPAITIS

JŪRŲ KELIAIS

(Jūrų kapitono atsiminimai)

Išleista autoriaus teisėmis 1979 m. Didelio formato. Kie ti viršeliai. Spaudė DRAUGO spaustuvė. Kaina su persiun timu \$11.10. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629
Illinojaus gyventojai dar pridėda 60 ct. valstijos mokesčio

KOLCHOZAS IR FILMAI

Pasirašius JAV ir Sov. Sąjungos javų sutartį, Vokie tijos televizija nusiuntė savo Maskvos atstovą D. Sagerį į vieną Ukrainos kolchozų. Be veik penkiolikos min. ilgumo filme vokiečiai žiūrovas nuke liamas į kasdieninį kolchozo ir jo vergo gyvenimą. Sakau ver go, kadangi kolchozininkas be leidimo negali persikelti į miestą, rasti lengvesnį ir ge riau apmokamą darbą. Tai pa žymėjo vokiečių komentato rius, parodęs kultūros namuose kartą savaitėje ren giamus šokius — disco, apsi rengusius įvairiaspalvėm suk nelėm jaunuolės. Jaunimui kolchozo gyvenimas ne prie širdies, jis norėtų iškelti į miestą. Deja, įstatymai nelei džia.

Parodyta ir viena ukrainie čių šeima, kuri 20 akierių der lingoje žemėje pasisodinusi tu ri kiek bulvių, daržovių, laiko karvutę, kiaulę ir du veršiu kus. Pačiame kolchoze galvi jai skaitomi tūkstančiai. Ry te karvių varovės su botagais vaiko karves, kelios jų apsi rengusios kaip gailestingos se selės, baltais apsiautalais. Greičiausiai tik kelioms minu tėms, pačiam filmavimui.

Bet filmo pagrindas — ja vai. Platūs laukai, kombainai pila grūdus į sunkvežimius. De ja, tūkstančiai tonų guli kolchozo kieme, moterys su kastuvais grūdus verčia į bė gančią (kaip Fordo fabrike) juosta. "Herr direktor" — kol chozo pirmininkas skundžiasi komentatoriui, kad beveik pu sę derliaus sunaikino lietus. Grūdams nebuvo vietos, teko laikyti lauke, nepristatyti lai ku vagonai. Taigi — kaltinin kas oras, nors užaugintos 20 akierių plote Dievo dovanos Maskvos turguje yra geresnės kokybės už kolchozo, niekuo met nesugenda...

Klimatinės sąlygos kaltos blogam Sov. Sąj. derliui ir vo kiškose gimnazijos vadovė liuose. Nuotraukos juose bei ži nios apie Sov. Sąjungą pain tos iš oficialių sovietinių šaltinių, tad nėra ko stebėtis, kad moksleiviai, baigę gimna zijas, visai kitom akim žiūri į socialistinį gyvenimą, kaltin da mi vakarų demokratiją, demon struodami prieš ją ir prieš tariamą imperializmą.

Iš kolchozo persikelti į kitą gyvenimo pusę, būtent fil mus ir televiziją. Mannheimo dienraščio "Mannheimer Mor gen" Maskvos koresponden-

Senojo Korinto griuvėsiuose 1983 gegužės 5 d. Graikijoje, "Draugo" ekskursijos dalyviai.

Nuotr. P. Pranis

Miškininkui
A. + A.
JULIUI AVIŽIENIUI mirus,
seseriai EMAI su SEIMA, kitiems GIMINEMS ir DRAUGAMS reikiame nuoširdžiausią užuo jautą ir kartu liūdime.
LIETUVOS MIŠKININKŲ IŠEIVIJOJE
SĄJUNGOS VALDYBA

Lietuvos Dukterų draugija apgailestau ja draugijos narės
A. + A. ADELĖS DULSKIENĖS mirtį ir nuoširdžiai užjaučia jos dukras, sū nų, vaikaičius ir visus kitus velionės arti muosius.

Maldomis palydime pas Aukščiausiąjį mylimą ir brangią
A. + A. ADELĖ DULSKIENĖ, kuri nepriklausomoje tėvynėje buvo viena pirmųjų lietu vių kalbos mokytojų, iš kurios esu tiek daug gero paty rės. Dukterims ALDONAI ir DANUTEI, sūnui ROMUI ir plačiai GRUZINSKŲ GIMINEI liūdesio valando j reiškiu gilią užuojautą.
VYTAUTAS A. DAMBRAVA

EUDEIKIS
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID
TRY S MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — Yards 7-1741-2

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS
2533 West 71 St., Chicago — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS
LACKAWICZ
Laidotuvių direktoriai
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois
Tel. — 974-4410

BIELIŪNAS
Laidotuvių Koplyčia
4348 So. California Avenue
Tel. — 523-3572

VASAITIS-BUTKUS
Laidotuvių Direktorai
1446 South 50 Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

APLINK MUS

× **Matui Pulauskui, MIC "Draugo"** ir kitų laikraščių buvusiam bendradarbiui, rugsėjo 16 d. sueina 70 metų amžiaus. Gimęs 1913 m. rugsėjo 16 d., nuo 1930 m. vienuolis mariojus. Baigęs filosofiją ir teologiją, Romos Angelicum universitete gavo teologijos bakalauro laipsnį. Yra redagavęs "Spaudos apaštala" ir kurį laiką "Šaltinį" nepriklausomoje Lietuvoje. Parašė "Ne visa miršta", "Tikrovės suvokimas", išvertė "Verkianti Dievo Motina Sirakūzose" ir "Naktinė adoracija namuose". Dabar gyvena Chicago mariojūnų vienuolyne ir, nors silpnos sveikatos, vadovauja novenų skelbimui.

× **Inž. Jonas Martinkus**, darbovietės siunčiamas, išvyko dviem savaitėm į Prudhoe Bay, Alaską. Dirbs prie aliejaus linijos elektros ir uosto įrengimų.

× **Rožytė Rudytė ir arch. Edmundas Jurjonai** rugsėjo 9 d. laimingai susilaukė pirmgimio sūnaus Andriaus Edvardo. Naujagimiui džiaugiasi jaunieji tėvai ir seneliai tapę Maria ir inž. Antanas Rudžiai bei Aleksandra ir Stasys Jurjonai.

× **Dalia ir Vladas Būtenai** iš Washingtono, D. C., yra atvykę į Chicago paleisti porą savaitių atostogų. Yra apsisotę pas dr. Oną Bakaitienę Brighton Parke. Jie abu, lydimi dr. O. Bakaitienės, aplankė "Draugą", pasikalbėjo spaudos reikalais ir visuomeniniais klausimais. Vl. Būtenas, anksčiau gyvenęs Chicagoje, jau kuris laikas dirba "Amerikos Balso" lietuviškame skyriuje.

× **Skautų,čių sueigos Lemonte** ir šiemet vyks šeštadieniais po pamokų lituanistinėje mokykloje. Pirmoji sueiga bus šį šeštadienį, rugsėjo 17 d. Dėl registracijos kreiptis į vadovus, ves, pravedančius sueigas. Veikia skautų ir paukščių, skautų ir vilkiukų bei jūrų skautų ir berbrų, o taip pat jūrų skautų ir ūdryčių vienetai.

× **Rita Bureikaitė** iš Glendale, Calif., "Ateities" konkurso vyr. jaunimo grupėje laimėjo tris pirmąsias premijas — už geriausią straipsnį, už geriausią prozos kūrinį ir už Ant. Maceinos "Asmuo ir istorija" knygos apibūdinimą.

× **Paukščių, vilkiukų, ūdryčių** ir jūrų jaunųjų šeštadienės sueigos Jaunimo centre prasidės rugsėjo 24 d. 1:15 val. po pietų.

× **Gerojo Ganytojo namai** ruošia gegužinę rugsėjo 25 d., sekmadienį, 12 val. Cedar Lake Indianoje. Kviečiame visus dalyvauti ir prisidėti prie patalpų remonto išlaidų padengimo. (Tik prašome atsivežti kėdes). Programoje — vaišės, muzika, dovanų laimėjimai. Važiuoti 41-ju keliu į pietus iki 133-čio kelio, tuomet sukti į kairę ir važiuoti iki Clime gatvės, čia sukti į kairę ir važiuoti apie 1/2 mylios iki G. G. namų. Norinčius paaukoti fantus ar vykti autobusu iš Sv. M. Marijos Gimimo bažnyčios kiemo 11:30 val., prašome skambinti telef. 436-6376 ar 598-5323. (pr.).

× **Albinas Kurkulis**, akcijų brokeris, dirbęs su Rodman & Bradshaw, Inc., patarnauja akcijų bonų, fondų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime. Susidomėję skambinkite 977-7916. (sk.).

× **ARAS — Dengiami ir taisom visų rūšių stogus.** Su aukštu patyrimu; esame apdrausti. Pats prižiūri darbą. Arvydas Kieša — 737-1717. (sk.)

× **Cicero ir apylinkių ateitininkai**, vadovaujami Onos Šulaitienės atliks programą Sodybos pažmonyje šį sekmadienį nuo 2 val. popiet. Užkandis — Marijos Bosienės skaniausias kugelis. Visi laukiami.

× **Žurn. Stasys Pieža**, kaip skelbia laikraštis "The Leader", skaitė paskaitą apie savo žurnalistinius ryšius su Vatikanu, apie popiežius Pijų XII, Joną XXIII, Paulių VI ir Joną Paulių II Porter-Starke katalikams moterims. Straipsnelyje paminėta, kad St. Pieža yra buvęs "Herald-American" dienraščio redaktorius, priklausė Starke apskr. tarybai, kuri rūpinasi senais žmonėmis, yra Lietuvių Katalikų spaudos draugijos, leidžiančios "Draugą", direktorius.

× **"Kitokios Lietuvos ilgesys" ir "Raibos agavos"** — tai naujausios mūsų publicisto Bronio Railos knygos. Jų sutiktuves ruošia Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdyba rugsėjo 18 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose namuose. Sutiktuves bus kuklios vaišės ir gražus bei malonus pabendravimas su knygu autorium Broniu Raila.

× **Bronys ir Daneta Railai**, atvykę į Chicago Br. Railos naujų knygų pasitikimo šventei, apsisotę pas pažįstamus. Svečiai pasiekiami tel. 787-7599.

× **Sv. Pranciškaus seselių Chicago apskrities rėmėjai** kviečiami dalyvauti metiniame rėmėjų seime, kuris bus sekmadienį, spalio 2 d., Marijonų vienuolyne prie "Draugo". Seimas prasidės 11 val. ryto šv. Mišiomis už gyvus ir mirusius vienuolių rėmėjus. Pietūs bus 12 val. Registracija ir posėdis tuoj po pietų. Informuotis pas apskrities pirmininkę Sabiną Klatt, 3326 S. Morgan St., tel. 927-1739.

× **S. Daukutė, L. Kosmonaitė, R. Krutulytė, V. Kučaitė**, buvusios Kr. Donelaičio lit. mokyklos auklėtinės, modeliuos mokyklos Tėvų komiteto ruošiamoje madų parodoje spalio 2 d. Lietuvių Tautiniuose namuose.

× **Marquette Parko lituanistinė mokykla** jau pradėjo mokslus, bet dar galima užsiregistruoti į vaikų darželį. Norintiems išmokyti lietuviškai arba silpnai kalbantiems lietuviškai yra speciali klasė. Registruotis bus galima ateinančių pirmadienį ir antradienį, rugsėjo 19 ir 20 dienomis, nuo 11 iki 11:30 val. ryto arba telef. 776-3542 po 2 val. p. p.

× **Pamokos Dariaus-Girėno lit. mokykloje**, Jaunimo centre, šį šeštadienį vyks jau pilnu laiku — nuo 9 val. ryto iki 1 val. p. p. Dar priimami nauji mokiniai ir visus 8 skyrius ir dvikalbė klasė. Darželin mokiniai priimami nuo 4 m. amžiaus.

× **Inž. Eug. Likanderis**, Bronė Čičikienė, Veronika Janulienė, Tverijonas-Tiškevičius, Bronis Prielgauskas, visi gyv. Chicago, Ill., Ona Čenkus, Howard Beach, N. Y., L. Antanėlis, Omaha, Nebr., pratėsė "Draugo" prenumeratas ir kiekvienas pridėjo po 10 dol. aukų. Labai ačiū.

× **Pedagoginio Lituanistikos Instituto** mokomojo personalo a. a. mirusieji nariai: rektorius prof. dr. Jonas Puzinas; direktoriai: Pranas Razminas, ir Domas Velička; lektorai: Jonas Gaizutis, Ona Kriščiūnienė, gen. Mikas Rėklaitis, prof. dr. Pranas Skardžius, Elena Songinienė ir Aldona Šimaitienė. Už jų sielas bus atnašaujamos šv. Mišios Tėvų Jėzuitų koplyčioje rugsėjo 18 d., 11:15 val. (pr.).

× **Dr. Petras Atkočiūnas**, dantų gydytojas, (1433 S. 49 Court, Cicero) praneša, kad po 50 metų praktikos išeina pensijon. Ofisas uždaromas nuo spalio 1 d. (sk.).

× **Chicago Aukštesnioji lit. mokykla**, veikianti Jaunimo centre, 5620 S. Claremont Ave., naujuosius mokslus pradeda šį šeštadienį, rugsėjo 17 d., 9 val. ryto. Dar priimami nauji mokiniai. Tą dieną bus sutrumpintos pamokos, ir mokiniai bus paleisti 12 val. Per visus mokslus bus pamokos prasidės 9 val. ryte ir baigsis 1:45 val. popiet.

× **Dr. Linas ir Rima Sidriai**, pritardami broliškai šalpai, šimtaine pradėjo Balfo vajų ir tuo pačiu įsijungė į pietvakarių Balfo 57-to skyriaus narių-rėmėjų eiles. Balfo tradicinio vajuos oficialus atidarymas bus rugsėjo 25 d. Šaulių namuose.

× **B. T. Kochanowski**, Worcester, Mass., gražino laimėjamų šaknelės ir pridėjo 7 dol. auką. Aleksas Nevardauskas, Portage, Ind., Jadvyga Rutkienė, Chicago, Ill., pratėsėdami prenumeratas, atsuntė po 5 dol. aukų. Visiems ačiū.

× **Frances Karalius**, Virgin Island, Geležūnas, St. Louis, Mo., Albinas Zovė, Detroit, Mich., gražino laimėjamų šaknelės su 10 dol. auka ir visi palinkėjo geriausios sėkmės lietuviškame darbe. Labai ačiū už aukas ir linkėjimus.

× **Stasys Briedis**, Burr Ridge, Ill., mūsų rėmėjas, gražino laimėjamų šaknelės, pridėjo 10 dol. auką ir laiškutį: "Linkiu "Draugui" neuilstamai klestėti, dirbant lietuvišką kultūrinį darbą". Labai ačiū už auką ir linkėjimus.

× **Stella Sheputis**, Cicero, Ill., mūsų skaitytoja ir rėmėja, pasukiniu laiku nesijaučia gerai, serga, bet J. Sheputiui padedant, atsuntė 10 dol. auką ir gražino laimėjamų šaknelės. Ačiū už paramą ir linkime greitai pasveikti.

× **Jonas Vizbaras**, Dorchester, Mass., pakeisdamas adresą, atsuntė 10 dol. auką ir gražino laimėjamų šaknelės. Labai ačiū. Jo naujas adresas 12 Castle Rock St., Dorchester, Mass.

× **Irena Morkūnas**, Toronto, Ont., Kanada, atsuntė 11 dol. ir gražino laimėjamų šaknelės. Labai ačiū.

× **Silvestras Navickas**, Wisconsin Dells, Wisc., pakeisdamas adresą, atsuntė 15 dol. dienraščio paramai ir kartu gražino laimėjamų šaknelės. Nuoširdus ačiū.

× **Stasys ir Elena Barai**, Palos Park, Ill., gražino laimėjamų šaknelės su 30 dol. auka dienraščio stiprinimui. Labai ačiū. St. Baras yra visuomenininkas ir Lietuvių katalikų spaudos draugijos direktorius.

× **Justa Karpiūtė**, Westville, Ill., mūsų rėmėja ir bendradarbė, atsuntė 20 dol. auką, gražino laimėjamų šaknelės su trumpu laiškutiu: "Labai norėčiau būti "Draugo" bankete, bet sveikata dar vis biskį šlubuoja. Geriausiu pasisekimu "Draugui". Labai ačiū už auką ir linkėjimus.

Ald. Al Majerczyk su Nekalto Prasidėjimo parapijos nariais mugėje rugpjūčio 28 d. Iš kairės: J. Kulyš, aldermano asistentas etniniam reikalams, ses. Margarita Petkavage, par. mokyklos vedėja, ald. Al Majerczyk, ses. Anella iš Marijos aukšt. mokyklos ir Viktoras Utara, Brighton Parko namų savininkų atstovas. Nuotr. P. Malietos

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

— **Barbora J. Sinnott**, gyvenanti Worcester, Mass., Sveikatos ir Zmoniškuo sekretorės Margaret M. Heckler yra paskirta trejų metų terminui vadovauti Provident Reimbursement Review tarybą, kurios būstinė yra Baltimorėje, Md. Jos pareigos — spręsti medicarinėms problemoms. Jos paskyrimas, apmokamas 59,000 dol. alga, galioja nuo rugpjūčio 22 d. B. J. Sinnott yra gimusi ir augusi Worcester, buvusi miesto tarybos narė ir miesto tarybos vicepirmininkė, taip pat ji buvo koordinatore 1980 m. R. Reagano - Bush rinkimuose ir anksčiau buvo Massachusetts respublikonų valstijos komiteto vicepirmininkė. Ji yra Julijos Mack, Amerikos Lietuvių Katalikų moterų sąjungos centro valdybos pirmininkė, dukterė. Šiuo metu ji apsigyvens Columbia, Md.

— **Eglė Valaitienė - Simanavičiūtė** šį pavasarį apvainikavo savo studijas, gaudama magistrų laipsnį iš s'augumo srieties Sonoma State universitete, Kalifornijoje. Ji ir jos šeima — vyrras architektas Egidijus Valaitis ir dukrelė studentė Danu-

tė gyvena Tiburon, Calif., netoli San Francisco. Jie gyvena ir Chicagoje, kur Eglė buvo gailėtingoji sesuo daktaro P. Kisieliaus kabinete. Baigimo proga ji apkeliaavo vakarinę Amerikos valstybių dalį, aplankydama įdomesnes vietas. Sustojo ir Arkansas valstijoje, Hot Springs, kur gyvena jos tėvai.

— **Denverio, Colorado, Lietuvių** organizuoja lituanistinę mokyklą vaikams ir suaugusiems. Kviečia visus registruotis, kurie tik nori susipažinti su Lietuvos istorija.

— **Dariaus ir Girėno skrydžio** per Atlantą 50 metų sukaktis ir Tautos šventė buvo paminėta Kultūros Židinyje Brooklyne, N. Y. Pagrindinę paskaitą skaitė Antanas Vaivada iš Washingtono, D. C. Jis yra buvęs vienas iš to skrydžio rengėjų komisijos narių, taip pat dalyvavęs Vaitkaus skrydžio paruošime. Kalbėjo Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, prisimindamas šį istorinį įvykį. Mening programą atliko sol. Marytė Bizinkauskaitė iš Brocktono, Mass., ir akt. Juozas Boley-Bolevičius. Prieš tai buvo pamaldos Apreiškimo par. bažnyčioje, kur pamokslą pasakė kun. Leonardas Andriekus, giedant chorui, vidovaujiamam muz. Viktoro Ralio. Akademijs praėjo gražiai, prisimenant Darių ir Girėną, taip pat paminint Tautos šventę.

— **Kun. Viktoras Dabušis**, buvęs nuo 1963 m. Sv. Kazimiero lietuvių parapijos Patersono, N. J., asistentas ir klebonas, nuo rugsėjo 5 d. išvyko nuolatiniam apsigyvenimui į Floridą. Jo dabartinis adresas: 11202 — 90th Terrace North, Seminole, Fla. 33542.

— **Vytautas Bielijus** spalio 22 d. minės savo leidžiamo žurnalo "Vilties" 42 metų sukaktį.

Lietuvių "Ritės" šokėjų vienetas pasirodys tarp kitų penkių grupių šokėjų. V. Bielijus jau seniai gyvena ir minėtą žurnalą leidžia Denverly, Colo.

— **Antanas Mažeika**, Baltų Laisvės lygos vicepirmininkas, sankcijų Sovietų Sąjungai klausimu Los Angeles KFWB radijo stotyje atsakė į tos stoties užimtają poziciją. Oficiali stoties pozicija buvo, kad ekonominės sankcijos Sovietų Sąjungai neturėtų būti. Antanas Mažeika taikytinos. Antanas Mažeika grynė priešingą poziciją. Akcijai, kad laivų krovinių unija neaparnautų į Long Beach, Calif., iplaukusio rusų Novokuibyshev laivo, vadovavo Robertas Žirgulis, Antanas Mažeika ir Valdis Pavlovskis. Visų jų pareiškimai buvo perduoti per radiją, televiziją ir cituojami spaudoje. Laivų krovinių unija rugsėjo 10 d. įvykusiose demonstracijose Baltų Laisvės lyga apdovanojo Baltų laisvės žymeniui.

— **Kultūros Židinyje** Brooklyne, N. Y., šiemet mini savo dešimt metų sukaktį. Jubiliejinę šventę numatoma gruodžio 3 d. su koncertu ir kita menine programa.

— **Denverio lietuvių šokių grupė** gražiai pasirodė pereinote Lietuvių tautinių šokių šventėje. Dabar rengiasi dalyvauti taip pat ir ateinančiais metais vykstančioje Pasaulio Lietuvių tautinių šokių šventėje Clevelande. Jaunųjų ir vyresniųjų tautinių šokių grupės jau organizuojamos. Repeticijos bus jai nesiems kas sekmadienį, vyresniems — kas antrą sekmadienį. Platesnes informacijas teikia Aldona Bulotienė ir Arvydas Jarašius.

— **Kultūros Židinio** Brooklyne metinis suvažiavimas bus spalio 8 d. Susirinkime bus svarstomi Kultūros Židinio ateities reikalai, taip pat bus išrinkta nauja taryba, kuri rūpinsis Kultūros Židinio išlaikymu ir veikla.

— **Laisvės Žiburio** radijo valandėlė rudens vakarą rengia lapkričio 5 d. Vakarų tikslas — papildyti lėšas radijo valandėlei išsilaikyti. Laisvės Žiburiui vadovauja Romas Kezys.

KANADOJE

— **St. Dalius Hamiltono** vadovauja Vasario 16 gimnazijai remti būreliui. Šiuo metu yra 59 nariai. Iš viso šis būrelis jau yra surinkęs ir pasiuntęs beveik tryliką tūkstančių dol. paramos.

— **Kazimieras Beninis**, gyvenęs Winnipege, Man., daugelio laikraščių bendradarbis, yra suriškęs. Bet jis yra suriškęs iš-

nias apie mirusius lietuvius Winnipege nuo 1927 m. ir pasiuntęs "Tėviškės Žiburiams". Tai jo darbas išsivijos istorijai.

OKUP. LIETUVOJE

— **Aviacijos muziejus** 1983 m. buvo įsteigtas Kaune, kur anksčiau buvo Hanzos sandėliai. Jau 1973 m. buvo pradėta kaupti istorinė dokumentinė medžiaga bei daiktiniai eksponatai. Ekspoziciją sudaro 45 stendai, kuriuose patalpinta apie 500 nuotraukų, o 45 vitrinose rodoma įvairūs daiktiniai eksponatai, dokumentai, diplomai, medaliai, aviacinė tematika sukurti paveiksai. Muziejus fonduose yra sukaupta: sportinių lėktuvų 7 vienetai, sklandytuvų — 15, foto negatyvų ir nuotraukų apie 1500 vienetų, aviacinės literatūros biblioteka su apie 700 knygų. Šiam muziejui S. Dariaus dukterė, medicinos mokslų kandidatė Nijolė Maštarienė, nutapė tėvo ir Girėno portretus. Aviacijos muziejaus senose patalpose eksponuojamas konstruktoriaus inž. A. Gustaičio pirmasis kūrinys — ANBO I (1925).

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lietuvių Bendruomenės Marquette Parko apylinkės valdyba, vadovaujama Birutės Vindasienės, rugsėjo 18 d. 11:30 val., tuojau po Mišijų parapijos mokyklos salėje ruošia tautos šventės minėjimą. Pamaldų metu šventei pritaikytas giesmės giedos parapijos choras, vadovaujamas muz. A. Lino.

Minėjime pagrindinį žodį pasakys Lietuvos vicekonsulė Marija Krauchunienė. Trumpą meginę programą atliks trys dainuojančios žemaitės: Bronė Stravinskienė, Aldona Underieplaukusio rusų Novokuibyshev laivo, vadovavo Robertas Žirgulis, Antanas Mažeika ir Valdis Pavlovskis. Visų jų pareiškimai buvo perduoti per radiją, televiziją ir cituojami spaudoje. Laivų krovinių unija rugsėjo 10 d. įvykusiose demonstracijose Baltų Laisvės lyga apdovanojo Baltų laisvės žymeniui.

— **Denverio lietuvių šokių grupė** gražiai pasirodė pereinote Lietuvių tautinių šokių šventėje. Dabar rengiasi dalyvauti taip pat ir ateinančiais metais vykstančioje Pasaulio Lietuvių tautinių šokių šventėje Clevelande. Jaunųjų ir vyresniųjų tautinių šokių grupės jau organizuojamos. Repeticijos bus jai nesiems kas sekmadienį, vyresniems — kas antrą sekmadienį. Platesnes informacijas teikia Aldona Bulotienė ir Arvydas Jarašius.

— **Kultūros Židinio** Brooklyne metinis suvažiavimas bus spalio 8 d. Susirinkime bus svarstomi Kultūros Židinio ateities reikalai, taip pat bus išrinkta nauja taryba, kuri rūpinsis Kultūros Židinio išlaikymu ir veikla.

— **Laisvės Žiburio** radijo valandėlė rudens vakarą rengia lapkričio 5 d. Vakarų tikslas — papildyti lėšas radijo valandėlei išsilaikyti. Laisvės Žiburiui vadovauja Romas Kezys.

KRAŽIAI

Redagavo PRANAS RAZMINAS

Tai graži monografija, kurioje sukaupta daugelio autorių istorinė medžiaga apie KRAŽIUS.

Leidinyje didelio formato, turi daug iliustracijų, 252 spalv. Kieti viršeliai. Išleido Kražikių sambūris, Chicagoje 1983. Spausdino DRAUGO spaustuve. Kaina su pasiuntimu 13.50 dol.

Užakymus atsiųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629